

Suvi Körkkö

Päiväkodin ja vanhempien välinen yhteistyö

Kasvatuskumppanuuden toteutuminen ja merkitys vanhempien näkökulmasta

Opinnäytetyö

Syksy 2015

SeAMK Sosiaaliala

Sosionomi (AMK)

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Koulutusyksikkö: Sosiaali- ja terveysalan yksikkö

Tutkinto-ohjelma: Sosionomi (AMK)

Suuntautumisvaihtoehto: Sosionomi

Tekijä: Suvi Körkkö

Työn nimi: Päiväkodin ja vanhempien välinen yhteistyö: Kasvatuskumppanuuden toteutuminen ja merkitys vanhempien näkökulmasta.

Ohjaaja: Helena Järvi

Vuosi: 2015

Sivumäärä: 52

Liitteiden lukumäärä: 1

Opinnäytetyöni tarkoituksena on tutkia kasvatuskumppanuuden toteutumista varhaiskasvatuksessa ja sen merkitystä vanhempien näkökulmasta. Tutkin myös kuinka vanhemmat kokevat kasvatuskumppanuuden konkreettisesti näyttäytyvän päiväkodin arjessa ja mitä haasteita sen toteutumisessa on. Lisäksi selvitän kuinka kasvatuskumppanuus vaikuttaa perheiden arkeen ja koetaanko yhteistyö päiväkodin kanssa riittäväksi.

Teoreettisessa viitekehysessä keskeisiä teemojani ovat vanhemmuus ja kasvatusta, varhaiskasvatus sekä kasvatuskumppanuuden rakentuminen ja sen haasteet. Teoreettisella viitekehysellä luon pohjan tutkimukselleni, jolla selvitän vanhempien näkökulmasta käsin kuinka päiväkodin ja vanhempien välinen yhteistyö onnistuu ja millaisena kasvatuskumppanuus koetaan.

Yhteistyötahonani on Alavuden kaupungin päiväkotit, päiväkotit Kekkula. Toteutin tutkimuksen vanhemmille suunnatulla kyselylomakkeella, joka sisälsi niin monivalinta- kuin avoimiakin kysymyksiä. Monivalintakysymykset käsittelivät kasvatuskumppanuuden rakennetta ja sitä ohjaavia periaatteita. Avoimet kysymykset taas liittyivät vanhempien näkemykseen kasvatuskumppanuuden toteutumisesta ja merkityksestä. Lomakkeita jaoin 31 kappaletta, joista 13 palautettiin. Analysointimenetelminä käytin teemoittelua sekä Exel-ohjelmaa.

Tutkimuksesta selviää, että parhaimmillaan onnistunut kasvatuskumppanuus tuo perheen arkeen ennustettavuutta ja turvallisuuden tunnetta. Yhteiset arvot ja toimintaperiaatteet perheen ja päiväkodin välillä edesauttavat kumppanuuden saavuttamista. Päivittäiset avoimet keskustelut ja tiedonvaihto lapsen arjesta koettiin yleisimmin konkreettisimmaksi kasvatuskumppanuuden muodoksi. Haasteita yhteistyöhön ja kasvatuskumppanuuden toteutumiseen kuitenkin luo niin vanhempien, kuin henkilökunnankin ajan puute sekä ruuhkatilanteet lasta vietäessä ja haettaessa hoidosta. Vanhemmat korostavat kasvatuskumppanuuden merkitystä ja yhteistyön määrää koetaan riittäväksi.

Avainsanat: kasvatuskumppanuus, vanhemmuus, kasvatusta, varhaiskasvatus

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Faculty: School of Social Services and Health Care

Degree programme: Degree Programme of Social Work

Specialisation: Bachelor on Social Services (AMK)

Author/s: Suvi Körkkö

Title of thesis: The cooperation between day care and parents: The carry out and meaning of educational partnership from the parents point of view.

Supervisor(s): Helena Järvi

Year: 2015   Number of pages: 52   Number of appendices: 1

The purpose of this thesis is to research whether or not the educational partnership materializes and what its meaning is from the parents' point of view. I also studied how parents feel that educational partnership works in practice in daycare and if there are any challenges. In addition, I investigate on how educational partnership affect families' daily life and if they feel that cooperation with daycare is adequate.

Significant themes in the theoretical section are parenting and upbringing, early childhood education and the forming and challenges of educational partnership. The theoretical section was the foundation for my research, designed to explore how cooperation between parents and daycare works from the parents' point of view and how they experience it.

The cooperation partner Kekkula Day Care Center in Alavus. I carried out a research through a questionnaire for the parents. The questionnaire had both multiple-choice questions and open questions. The multiple-choice questions dealt with the structure of educational partnership and the principles that guide it. The open questions, on the other hand, dealt with the parents' vision on the realization and meaning of educational partnership. I divided 31 forms and 13 returned. For the research analysis I used theme groups and Exel programs.

The research shows that, at its best, educational partnership will bring predictability and a sense of security in family's daily life. Mutual values and principles between family and day care will help accomplish partnership. The daily open conversations and information exchange about the child's daily life were considered as the most concrete form of educational partnership. The lack of time and rush when bringing or fetching the child were considered as challenges in cooperation. The parents highlight the meaning of educational partnership and that the amount of cooperation is considered adequate.

Keywords: educational partnership, parenting, upbringing, early childhood education

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä.....	2
Thesis abstract	3
SISÄLTÖ.....	4
1. JOHDANTO	5
2. VARHAISKASVATUS.....	6
2.1 Päivähoidon toimintaperiaatteet.....	7
2.2 Varhaiskasvatussuunnitelma	9
3. VANHEMMUUS JA KASVATUS	12
3.1 Vanhemmuuden haasteet.....	14
3.2 Kasvatusvastuu.....	15
4. KASVATUSKUMPPANUUS	18
4.1 Kasvatuskumppanuuden rakentuminen.....	19
4.2 Kasvatuskumppanuuden periaatteet	22
4.3 Kasvatuskumppanuuden haasteet.....	25
5. TUTKIMUKSEN TOTEUTUS.....	28
5.1 Tutkimuksen tausta ja tavoite	28
5.2 Tutkimusmenetelmä.....	29
5.3 Tutkimuksen toteutus ja aineiston analyysi.....	30
5.4 Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus	31
6. TUTKIMUSTULOKSET	33
7. JOHTOPÄÄTÖKSET	41
8. POHDINTA	46
LÄHTEET.....	49
LIITTEET	52

1. JOHDANTO

Opinnäytetyöni tarkoituksena on tutkia päiväkodin ja vanhempien välistä yhteistyötä sekä kasvatuskumppanuuden toteutumista ja sen merkitystä vanhempien näkökulmasta. Pyrin saamaan tietoa siitä, kuinka yhteistyö konkreettisesti näyttäytyy vanhempien ja päiväkodin välillä ja kuinka vanhemmat ylipäättään kokevat kasvatuskumppanuuden. Toivon, että tutkimustuloksia voitaisiin hyödyntää päiväkodin toiminnassa, jotta se vastaisi yhä paremmin perheiden tarpeisiin.

Opinnäytetyöni aihe lähti liikkeelle omasta kiinnostuksestani kasvatuskumppanuuteen. Päiväkodissa työskennellessä tämä käsite on paljon esillä, mutta uskon että osalle vanhemmista tämä termi on aivan uusi ja haluankin selvittää mitä vanhemmat aiheesta tietävät. Työskentelen päiväkodissa ja halusinkin toteuttaa tutkimuksen yhteistyössä työpaikkaani Alavudelle, Kekkulan päiväkotiin. Kasvatuskumppanuus aiheena on myös yhteistyö päiväkodissani nostettu tänä vuonna jalustalle, joten aihe on ajankohtainen siitakin näkökulmasta.

Tutkimuksia aiheesta on tehty hyvin paljon, nimenomaan työntekijöiden näkökulmasta. Halusin ehdottomasti nostaa esiin vanhempien näkökulman aiheeseen ja tuoda sitä kautta heillekin tietoisuuteen kasvatuskumppanuuden merkityksen onnistuneen päivähoidon edellytyksenä. Olen tehnyt lasten vanhemmille kyselyn, joka sisältää niin monivalinta- kuin avoimiakin kysymyksiä. Uskon, että tästä näkökulmasta tutkittuani asiaa, saan varmasti eväitä ja kehitysideoita päiväkodin toimintaan ja työskentelytapoihin.

Aloitan opinnäytetyöni teoriaosuuden selvittämällä varhaiskasvatusta käsitteenä ja sen toimintaperiaatteita. Sen jälkeen nostan esille teemat vanhemmuus ja kasvatust. Käsittelen näitä aiheita yleisesti ja lisäksi tuon esiin vanhemmuuden haasteet sekä kasvatusvastuun ja sen jakautumisen. Kolmas isompi teoriakokonaisuus käsittelee kasvatuskumppanuutta, sen rakentumista, periaatteita ja haasteita.

2. VARHAISKASVATUS

Käsittelen tässä osiossa varhaiskasvatusta ja sen toteutusta. Varhaiskasvatus on tavoitteellista toimintaa, joka perustuu eri lakeihin ja asetuksiin sekä varhaiskasvatussuunnitelmia, joidenka pohjalta koko varhaiskasvatusta toteutetaan vastamaan mahdollisimman hyvin perheiden tarpeisiin.

Varhaiskasvatusta määrittää varhaiskasvatuslaki. Lakia sovelletaan varhaiskasvatukseen kunnan, kuntayhtymän tai muun palvelun tuottajan järjestämänä. Varhaiskasvatusta järjestetään päiväkodissa, perhepäivähoidossa tai muuna varhaiskasvatuksena. Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan tavoitteellista ja suunnitelmallista lapsen kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaan kokonaisuutta, jonka painotuksena toimii erityisesti pedagogiikka. (L19.1.1973/36.)

Varhaiskasvatus on kasvatuksellista vuorovaikutusta pienten lasten eri elämäntilanteissa. Tärkein tavoite on edistää lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista. Tarvittaessa vanhemmat ja kasvatuksen ammattilaiset toimivat kiinteässä yhteistyössä, kasvatuskumppanuudessa. (Sosiaali- ja terveysalan kehittämiskeskus, 2005, 11, [viitattu 5.5.2015].) Nämä kolme varhaiskasvatuksen tavoitetta kasvu, kehitys ja oppiminen voidaan kuvata päivähoiton ydintehtäväksi. Vanhempien kanssa tehtävän yhteistyön lisäksi laaja verkostotyö moniammatillisesti on myös päivähoiton tehtävä. Tällaisia yhteistyötahoja ovat muun muassa neuvola, puheterapia, toimintaterapia, sairaala, lastensuojelu ja koulu. (Koivunen 2009, 11.)

Varhaiskasvatus on suunnitelmallista ja tavoitteellista toimintaa, jossa lapsen leikillä on hyvin keskeinen merkitys. Lähtökohtana on erityisesti varhaiskasvatukseen tietoon sekä pedagogisten menetelmien hallintaan perustuva kokonaisvaltainen näkemys lapsen kasvusta, kehityksestä ja oppimisesta. Keskeisenä voimavara varhaiskasvatuksessa on ammattitaitoinen henkilöstö. Varhaiskasvatusta järjestetään valtakunnallisten linjausten mukaisesti joko kunnan, järjestöjen, yksityisten palveluntuottajien tai seurakunnan toimesta, mutta keskeisimpänä ovat päiväkotitoiminta sekä perhepäivähoito. (Sosiaali- ja terveysalan kehittämiskeskus, 2005, 11, [viitattu 5.5.2015].)

2.1 Päivähoidon toimintaperiaatteet

Suomalaisen varhaiskasvatuksen arvopohja perustuu keskeisiin kansainvälisiin lapsen oikeuksia määritteleviin sopimuksiin, kansallisiin säädöksiin ja muihin ohjaaviin asiakirjoihin. Keskeisimpänä arvona lapsen oikeuksia koskevassa yleissopimuksessa pidetään lapsen ihmisarvoa. Tähän perusarvoon liittyneenä sopimus kattaa neljä yleisperiaatetta, jotka ovat: syrjintäkielto, lapsen etu, lapsen oikeus elämään ja tasavertaiseen kohteluun sekä lapsen mielipiteen huomioonottaminen. (Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus, 2005, 12, [viitattu 5.5.2015].)

Varhaiskasvatuksen ensisijaisena tavoitteena on edistää lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia. Voidessaan hyvin, lapsella on kaikki edellytykset ja mahdollisuudet hyvään kasvuun, kehitykseen ja oppimiseen. Lapsi nauttii yhdessäolosta niin lasten kuin kasvattajienkin kanssa, sekä pystyy kokemaan iloa ja vapautta turvallisessa ja kiireettömässä ilmapiirissä. Hyvin voidessaan lapsi on kiinnostunut ympäristöstään ja hän pystyy suuntaamaan energiaansa leikkiin, oppimiseen ja arjen toimiin. (Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus, 2005, 15, [viitattu 5.5.2015].)

Varhaiskasvatuslain mukaan varhaiskasvatuksen tehtäviä ovat: lapsen iän ja kehityksen mukainen kasvun, kehityksen, terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen, lapsen tukeminen oppimisessa ja monipuolisen pedagogisen toiminnan toteuttaminen. Täytyy myös taata turvallinen varhaiskasvatusympäristö, joka kehittää, edistää oppimista ja on terveellinen. Pitää turvata pysyvät vuorovaikutussuhteet ja lasta kunnioittava toimintatapa, antaa jokaiselle lapselle samanarvoiset mahdollisuudet varhaiskasvatukseen, tunnistaa yksilölliset tarpeet lapsissa ja taata tarvittaessa moniammatillinen yhteistyö. Varhaiskasvatuksen tehtävä on myös edistää ja ohjata lasta toimimaan yhteistyössä ja vuorovaikutuksessa muiden kanssa, mahdollistaa lapsen osallisuus sekä toimia yhteistyössä vanhempien kanssa edistäen lapsen tasapainoista kehitystä ja tukien vanhemmuutta. (L 19.1.1973/36.)

Hyvinvoinnin edistämisen kannalta on erityisen tärkeää huolehtia lapsen perustarpeista. Lapsi saa vahvistusta omalle terveelle itsetunnolle, kun häntä arvostetaan, hänet hyväksytään omana itsenään ja hän tulee nähdyksi yksilöllisten tarpeidensa, persoonallisuuden ja kulttuurinsa mukaisesti. Tätä kautta lapsi uskaltaa yrittää ja oppii sosiaalisia taitoja. Myös mahdollisimman pysyvillä ihmissuhteilla varhaiskasvatuksessa on lapsen hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä. Lapsen suhteita

vanhempiin, kasvattajiin ja muihin lapsiin täytyy vaalia, jotta lapsi kokee kuuluvansa vertaisryhmään. (Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus, 2005, 15, [viitattu 5.5.2015].)

Kun lapsi aloittaa päivähoiton on erityisen tärkeää huolehtia, että hän saa rauhassa tutustua ympäristöön ja sopeutua uuteen tilanteeseen, jotta hän kokee olonsa mahdollisimman turvalliseksi. Lapsi tarvitsee ympäristön, jossa häntä tuetaan ja rohkaistaan toimimaan sekä aikuisen, johon turvautua ja kiintyä. Hyvän hoidon tunnusmerkkinä on nimenomaan toimiva vuorovaikutus aikuisen ja lapsen välillä. Lapsen yksilöllinen kehitysarvio on myös yksi perusta laadukkaalle päivähoidolle. Usein se tehdään yhteistyössä esimerkiksi neuvolan ja varhaiskasvatuksen kanssa ja sen tarkoitus on helpottaa päivähoitoon siirtymistä. (Kanninen & Sigfrids 2012, 105, 65.)

Varhaiskasvatus toimii kokonaisuutena jossa hoito, kasvatus ja opetus nivoutuvat toisiinsa. Nämä osa-alueet painottuvat eri tavalla eri-ikäisillä lapsilla. Mitä pienempi lapsi on kyseessä sitä enemmän lapsi on vuorovaikutuksessa kasvattajan kanssa perushoitotilanteissa. Nämä tilanteet ovat myös kasvatuksen, opetuksen ja ohjauksen tilanteita, joilla on merkitystä sekä lapsen hyvinvoinnille että oppimiselle. Hyvä hoito muodostaakin perustan kaikelle toiminnalle varhaiskasvatuksessa. Se edistää lapsen myönteistä minäkäsitystä, lapsen ilmaisu- ja vuorovaikutustaitoja sekä ajattelun kehittymistä. (Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus, 2005, 15 - 16, [viitattu 5.5.2015].)

Varhaiskasvatuksessa liikutaan hyvin laajalla alueella ja kasvatuksen ammattilaisilta vaaditaan hyvin monenlaisia taitoja. Yksi varhaiskasvatuksen omaleimaisuutta rakentavista tekijöistä on kuitenkin leikki, jota pidetään varhaiskasvatuksen lähtökohtana Suomessa. Leikki on paljon muutakin kuin vai pedagoginen menetelmä, se voi olla lapselle jopa terapeutin kokemus ja aikuisella onkin hyvin merkittävä osuus lapsen leikissä. Aikuisen tehtävä on olla leikin edellytysten luoja, havainnoitsija sekä osallistuja. (Kalliala 2012, 223.) Mahdollistamalla leikin, päivähoiton henkilökunta tukee lapsen kognitiivista kehitystä, mikä on voimakkaimmillaan varhaislapsuudessa (Early childhood teacher 2015). Leikin lisäksi lapselle ominaiset tavat toimia ja oppia on liikkumisen, taiteellisen kokemisen, ilmaisemisen sekä tutkimisen kautta. Näissäkin osa-alueissa aikuisella on merkittävä rooli,

luoda puitteet ja ohjata lasta sekä havainnoida lapsen käytöstä. (Kalliala 2012, 223.)

2.2 Varhaiskasvatussuunnitelma

Varhaiskasvatussuunnitelmien tavoitteena on edistää mahdollisimman tasavertaista varhaiskasvatuksen toteutumista koko maassa. Tarkoitus on ohjata ja luoda edellytykset laadun kehittämiseksi, yhdenmukaistamalla toimintaa. Tavoitteena on myös lisätä varhaiskasvatuksessa toimivien henkilöiden tietoisuutta, vanhempien osallisuutta varhaiskasvatuksen palveluista ja moniammatillista yhteistyötä. (Sosiaali- ja terveysalan kehittämiskeskus, 2005, 7, [viitattu 5.5.2015].)

Yksi keskeisimmistä perustoista luotaessa toimivaa kasvatuksellista yhteisöä vanhempien ja päivähoidon henkilöstön välille on varhaiskasvatussuunnitelma (Sosiaali- ja terveysalan kehittämiskeskus, 2005, 44, [viitattu 5.5.2015]). Nämä lasta ja perhettä koskevat varhaiskasvatussuunnitelmat, kunnan varhaiskasvatuksen linjat ja esiopetussuunnitelmat ovat lähtökohtia luotaessa kunnan omia varhaiskasvatussuunnitelmia. Kunnan varhaiskasvatussuunnitelmassa määritellään muun muassa minkälaisia seudullisia, alueellisia ja yksikkökohtaisia suunnitelmia kunnassa tehdään, kuinka ne vahvistetaan ja miten tarkistetaan. Nämä varhaiskasvatussuunnitelmat toimivat kunnallisena ohjauksen välineenä sekä päivähoitohenkilökunnan työvälineenä. (Sosiaali- ja terveysalan kehittämiskeskus, 2005, 32 - 33, [viitattu 5.5.2015].)

Yksiköiden omat varhaiskasvatussuunnitelmat täydentävät kunnan suunnitelmaa ja niissä kuvataan toimintaympäristön ja yksikön ominaispiirteitä ja painotuksia. Päivähoidon henkilökunta vastaa oman yksikkönsä varhaiskasvatussuunnitelmas- ta ja sen laadinnasta. (Sosiaali- ja terveysalan kehittämiskeskus, 2005, 32, 44, [viitattu 5.5.2015].) Vanhemmilla tulee kuitenkin olla mahdollisuus vaikuttaa varhaiskasvatussuunnitelman sisältöön ja osallistua sen arviointiin yhdessä muiden vanhempien kanssa (Sosiaali- ja terveysalan kehittämiskeskus, 2005, 32, 44, [viitattu 5.5.2015]; L 19.1.1973/36). Lähtökohtana onkin, että varhaiskasvatussuunni-

telma on koko kasvatusyhteisön yhdessä laatima ja se on kaikkien tiedossa. Tämä vanhempien kanssa tehtävä yhteistyö on osa varhaiskasvatuksen jatkuvaa kehittämistä. (Sosiaali- ja terveysalan kehittämiskeskus, 2005, 45, [viitattu 5.5.2015].)

Lapsen hoidon, kasvatuksen ja opetuksen toteuttamiseksi päiväkodissa tai perhepäivähoidossa olevalle lapselle on laadittava henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma. Suunnitelmaan täytyy kirjata tavoitteet lapsen varhaiskasvatuksen toteuttamiseksi lapsen kehitystä, oppimista ja hyvinvointia tukevalla tavalla sekä toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi. Suunnitelmaan kirjataan tämän lisäksi myös lapsen tarvitsema tuki, tukitoimenpiteet ja niiden toteuttaminen. (L 10.01.1973/36.) Jokaiselle päivähoidossa olevalle lapselle laaditaan yhdessä vanhempien kanssa lapsen oma varhaiskasvatussuunnitelma, jonka toteutumista arvioidaan säännöllisin väliajoin. Lapsen oman varhaiskasvatussuunnitelman tavoitteena on lapsen yksilöllisyyden ja vanhempien näkemysten huomioiminen päivähoidossa. Suunnitelma helpottaa myös henkilökunnan toimimista lapsen yksilölliset tarpeet huomioon ottaen. (Sosiaali- ja terveysalan kehittämiskeskus, 2005, 33, [viitattu 5.5.2015].)

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelman laadintaan osallistuu yhteistyössä päivähoiton henkilöstö ja lapsen vanhemmat tai muut huoltajat. Päiväkodeissa suunnitelman laadinnasta vastaa lastentarhanopettajat tai muu vastaavan kelpoisuuden omaava henkilö. Tärkeää on aina selvittää lapsen mielipide laadittaessa hänen varhaiskasvatussuunnitelmaansa. Suunnitelman toteutumista täytyy arvioida ja tarkistaa vähintään kerran vuodessa tai useammin, jos lapsen tarpeet ja tilanne niin edellyttävät. (L19.1.1973/36.) Osana lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaa olisi hyvä tehdä myös lapsen yksilöllinen kehitysarvio, jolla tutkittaisiin lapsen päivähoitokypsyyttä, niin kuin tutkitaan lapsen koulukypsyyttäkin. Tämä arvio olisi mahdollista tehdä moniammatillisesti ja se helpottaisi lapsen päivähoitoon siirtymistä ja tiedon jakamista hoitajille. (Kanninen & Sigfrids 2012, 105, 65.)

Laadittaessa lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaa otetaan huomioon erityisesti lapsen tämän hetkiset tarpeet, kokemukset, mielenkiinnon kohteet, vahvuudet ja yksilöllisen tuen tarpeet. Erityisesti kuitenkin kiinnitetään huomio lapsen vahvuuksiin ja myönteisiin asioihin. Yhteistyössä vanhempien kanssa sovitaan toimintatavoista ja henkilöstö yhdessä vanhempien kanssa seuraa ja arvioi lapsen varhais-

kasvatussuunnitelman toteutumista. (Sosiaali- ja terveysalan kehittämiskeskus, 2005, 35, [viitattu 5.5.2015].) Lapsen varhaiskasvatuskeskustelu vanhempien ja työntekijän välillä on hyvin merkityksellinen kohtaaminen, jossa molempien osapuolten tiedot lapsesta välittyvät. Keskustelu on myös hyvin tarpeellinen ja olennainen nykyisessä kasvatustajärjestelmässä. Ajan kuluessa keskustelut ovat muokautuneet ja muovautuneet yhä tutummiksi ja kotoisammiksi, kuin mitä niiden suunnitelmat paperilla näyttävät. (Alasuutari 2010, 197.)

3. VANHEMMUUS JA KASVATUS

Käsittelen seuraavaksi vanhemmuutta, vanhemmuuden erilaisia rooleja ja sen tuomia haasteita sekä muutoksia mitä vanhemmuuteen liittyy. Kasvatusvastuu ja sen rajojen häilyminen myös puhututtaa paljon, joten nostan myös sen aiheen käsitteilyyn.

Vanhemmuus on yksi suurimmista ja arvokkaimmista elämämme tehtävistä. On hienoa saada seurata lapsen kokonaisvaltaista kasvua ja kehitystä, itsenäistymisvaihetta ja omaan elämään valmistautumista. Vanhemmuus tuo mukanaan suuren vastuun ja aikuisen tärkein tehtävä onkin olla ihmiselämän malli. (Mäkijärvi 2008, 133, 135.) Vanhemmuus on uudesta sukupolvesta vastuunottamista ja kykyä kantaa tuo suuri vastuu. Vanhemmuus pitää sisällään ajatuksen vanhemmille kuuluvista oikeuksista ja velvollisuuksista. Vain kypsä tasapainoinen vanhemmuus voi luoda edellytykset hyvälle lapsuudelle. (Hellström 2010, 249.) Myös laissa turvataan lasten oikeus hyvään hoitoon ja kasvatukseen. Sen mukaan lasten huoltajat ovat velvollisia tukemaan ja edistämään lapsen itsenäistymistä sekä kasvamista vastuullisuuteen ja aikuisuuteen. (L 8.4.1983/361.)

Lapselle on annettava turvalliset oltavat sekä mahdollisuuksia onnistua ja epäonnistua. Tärkeimpiä neuvoja kasvatuksessa on lapsen huomaaminen ja kuunteleminen, arvostaminen sekä pyyteetön rakastaminen ja ihailu. (Mäkijärvi 2008, 133, 135, 147.) Vanhemman tärkein tehtävä ensimmäisinä elinvuosina on turvata lapselle riittävä fyysinen, kognitiivinen, sosiaalinen sekä emotionaalinen kehitys (Unicef 2015, [viitattu 23.9.2015]). Lapsiperheen arki koostuu monista eri aineksista. Sairastelusta, yöllisistä heräämisistä, ainaisesta väsymyksestä ja riitelystä. Joskus vanhemmat ovat oman jaksamisensa ääri rajoilla. On kuitenkin myös hetkiä jolloin pystyy nauttimaan omasta kumppanista ja saamasta rakkaudesta sekä nauttia lapsen kasvusta ja uuden oppimisesta. (Vanhemmuus 2015, [viitattu 5.5.2015].) Vanhemmuudessa ei ole oleellista se, että lapsi olisi helposti ymmärrettävissä tai samanlainen kuin kaikki muut lapset. Oleellista on se, kuinka lapsen kanssa tullaan toimeen ja kuinka hänen kasvua ja kehitystä pystytään ohjailemaan. Tämä on

juuri vanhemmuuden ydin. Sitä tavoitellessa vanhemmat kokevat onnistumisia ja epäonnistumisia sekä laajan kirjon erilaisia tunteita. Päälimmäiseksi toivottavasti jää tyytyväisyyden tunne, sillä onnistunut vanhemmuus on myös oleellinen onnellisuuden lähde. (Wahlberg 2005, 83 – 84.)

Vanhempien rooli kasvattajana perustuu toiminnalliseen, sosiaaliseen ja psykologiseen perustaan. Erityisesti varhaisessa vaiheessa korostuu turvan ja hoivan antaminen lapselle sekä perustarpeiden täyttäminen. Vanhempien kasvatustehtävä on olennaisesti lapsen kehityksen vaalimista, terveyden huolenpitoa sekä lapsesta välittämistä. Näiden tehtävien hoitaminen on edellytys lapsen kasvuille. Lisäksi hyvä hoito tukee lapsen perusluottamuksen ja turvallisuudentunteen kehittymistä. Vanhemman käytös ja toiminta luo siis pohjan lapsen hyvinvoinnille sekä vaikuttaa merkittävästi siihen, kuinka lapsi rupeaa rakentamaan omaa maailmaansa. Lapsuus ja nuoruus on ajanjaksollisesti pitkä aika, ja tänä aikana vanhemmuuden rooli ja tehtävät kerkiävät muuttua monta kertaa. Tärkeää on kuitenkin kohdata lapsi yksilöllisesti ja ainutkertaisena. (Hämäläinen & Nivala 2008, 211 – 212.)

Useissa lähteissä tuodaan esiin näkökulma perheen kanssa vietettävän laatuajan merkityksestä lapsen kasvatuksessa. Todellisuudessa lapset tarvitsevat eniten tavallista arkea kuten kotitöitä, ruuanlaittoa ja yhdessäoloa. Kasvatuksen tärkein ydin on arjen toiminta sekä ajan ja läheisyyden antaminen lapselle. (Kemppinen 2001, 123, 28.) Vanhempi voi näin ollen opettaa lapsen arvostamaan arkea ja elämään kiireettömästi hetkessä (Juvakka 2005, 26 - 27). Nevalainen tuo myös esiin (2005, 30) , että laatuajan ei tarvitse olla sitä, että harrastetaan yhdessä jotain hienoa, sen sijaan parasta laatu-aikaa on se, kun vain ollaan yhdessä perheen kesken. Roine (2005, 73) korostaa myös perheen yhdessäoloa. Sen pitäisikin olla tärkeysjärjestyksessä ykkönen. Vuodet jolloin lapsi on tarvitseva vanhemmistaan, menevät kiitämällä ohi. Tärkeintä näinä vuosina on erityisesti vanhemman antama hyvä esimerkki. A ja o tasapainoiseen kasvuun on turvallinen perhe- ja kasvu-ympäristö sekä rakkaus.

Kemppinen (2001, 19, 59) tuo esiin, että monilta lapselta puuttuvat todella oikeasti välittävät aikuiset. Aikaa antava aikuisuus on kuitenkin parasta mitä lapselle voi antaa. Hakala (2011, 32) korostaa myös, että lapset eivät halua yhtään enempää

omaa rauhaa elämäänsä. Päinvastoin he toivovat saavansa rinnalleen vanhemman, joka antaa hyväksyvän katseen, kiitollisia sanoja, suoranaista hoivaa, huomiota ja rinnalla kulkevan aikuisen.

3.1 Vanhemmuuden haasteet

Vanhemmuus on nykyään vaarassa jäädä jalkoihin yhteiskunnassamme, jossa korostetaan yksilöllisyyttä, ”omaa aikaa”, työelämän keskeisyyttä, jatkuvaa muutosta, uuden oppimista ja teknologian kehityksessä mukana pysymistä. (Vanhemmuus 2015, [viitattu 5.5.2015].) Vanhempien ja lasten kasvatuksellinen hierarkia on muuttunut viime vuosina. Suomalaisen kotikasvatuksen katsotaan muuttuneen tottelevaisuus- ja kuuliaisuuskulttuurista keskustelu- ja neuvottelukulttuuriin. Myös oppimisen kulttuuri on muuttunut ja vanhemmat joutuvat kysymään neuvoa lapsiltaan esimerkiksi tietotekniikkaan liittyen eikä toisinpäin. (Hellström 2010, 249.) Vanhemmuuteen liittyy myös paljon arvovalintoja ja jotta riittävän hyvää vanhemmuutta olisi mahdollista toteuttaa, on vanhemmuuden oltava tärkeässä asemassa ihmisen elämässä. (Juvakka 2005, 28.)

Nuoruusihanteen palvontaa on korostettu jo vuosikymmenen ajan. Tämä on yksi asia joka luo paineita vanhemmille ja sitä kautta aiheuttaa haasteita vanhemmuuteen. Tähän ihannointiin liittyy kyvyttömyys asettua aloilleen, eli korostetaan vapauden ihannetta, irrallisuutta ja sitä, ettei vielä tiedetä mihin ollaan menossa. Ongelman ydin on kuitenkin se, että perhe-elämä on luonteeltaan lähes vastakohta tälle vapauden korostamiselle. Totuus on, että lapset ja nuoret tarvitsevat säännöllisen päivärytmin, turvallisen kodin, asetetut rajat ja läsnä olevat sekä rakastavat vanhemmat. Miten näiden yhdistäminen voisi mitenkään olla mahdollista? (Kempinen 2001, V.) Vanhemmista lapsuus ja nuoruus ovat nykyään aivan erilaisia kuin vuosikymmeniä sitten. Kaikki asiat muuttuvat vauhdilla ja tuntuu, ettei vanhempaina pysy tämän kaiken muutoksen mukana. (Hakala 2011, 65.)

Työpaikoilla työntekijöiden terveyteen ja hyvinvointiin panostetaan nykyään yhä enemmän, ongelman ydin on se, että työpaikkojen arvomaailmaan harvoin kuuluu

vanhemmuuden huomioiminen. Tähän tarvittaisiin työpaikoilta uudenlaista ajattelua ja perhettä pitäisi arvostaa ja kunnioittaa enemmän. Syntyy ristiriita, kun vahva vanhemmuus nähdään työntekijän uhkana, sillä todellisuudessa se on voimavara. Työnantajalta vaatiikin todellista halua ja joustoa ottaa työntekijän perhe-elämä huomioon ja tukea sitä. (Cacciatore 2005, 41; Hellström 2010, 134.) Meillä suomalaisilla on merkillinen asenne pyrkiä toimimaan samalla tavalla kuin naapurimme, emmekä voi jäädä huonommiksi. ”Kyllä meilläkin on lasten selvittävä arjen haasteista sillä Niemisilläkin”. Pitäisi ehdottomasti löytyä rohkeutta oman vanhemmuuden rakentamiseen sekä luottamusta omaan kykyyn nähdä, mikä on meidän perheelle paras ratkaisu. (Hakala 2011, 65 – 66.)

Selkeät roolit auttavat lasta kasvussa ja kehityksessä. Lapsi ei halua että vanhemmat ovat hänen kavereitaan. (Hellström 2010, 196.) Vanhempien antamalla roolilla on hyvin tärkeä merkitys varhaislapsuudessa, jolloin kehitys on todella nopeaa (Teach make a difference 2015, [Viitattu 23.9.2015]).

Joillekin vanhemmista tuntuu olevan erityisen vaikeaa mukautua ajatukseen siitä, kuinka voimalla pieni lapsi ohjaa vanhemman elämää. Juuri tämä sitoutumisen ongelma on yksi tämän päivän vanhemmuuden haasteista. Kun syntyy perhe, pitäisi samaan aikaan tapahtua asenteellinen muutos kohti perhekeskeisyyttä oman navan tuijottamisen sijaan. (Hakala 2011, 20 – 21.) Julkisissa keskusteluissa ollaan aika-ajoin huolissaan vanhemmuudesta ja heidän kasvatustuunsa siirrosta muille tahoille. Epäillään että vanhemmilla ei ole rohkeutta olla vanhempia. Monissa tutkimuksissa kuitenkin nousee esille juuri lasten tarve vanhempien vahvempaan läsnäoloon heidän elämässään. (Hellström 2010, 250.)

3.2 Kasvatustuun

Kasvatustuulla viitataan alaikäisen lapsen kasvattamiseen ja se on vastuuta lapsen perustarpeiden tyydyttämisestä, terveen kehityksen turvaamisesta, koulutuksesta sekä yleisestä hyvinvoinnista. Kasvattajan vastuuta lapsen hyvän kasvatuksen toteutumisesta pätee sekä lapseen että yhteiskuntaan. Vanhemmilla on

päävastuu lapsensa kasvatuksesta, mutta myös yhteiskunnalla on osa tästä kasvatusvastuusta. Rajojen asettaminen on vanhempien tehtävä, eikä tätä vastuuta voi sysätä päivähoidolle tai muille tahoille. Nykyään vastuu lapsen kasvatuksesta jakaantuukin kodin ja yhteiskunnan välille siten että, ammattilaisten tehtävä on vain tukea vanhempien heidän kasvatustyössään. Ammattikasvattajan vastuu on vanhemmuuden vastuuta rajatumpi erityisen kasvatustehtävän vuoksi. Puhutaan kasvatuskumppanuudesta. (Hellström 2010, 133 – 134.) Hämäläinen ja Nivala (2008, 210) nostavat esiin myös vanhemmuuden sisältämän ensisijaisuuden lapsen huolenpidosta ja kasvatusvastuusta. Lapsi on syntyessään täysin riippuvainen vanhemmistaan ja jo se tekee heistä vastuullisia huolehtimaan vähintäänkin lapsen perustarpeista. Vanhemmilla on ensisijainen kasvatusoikeus- ja vastuu sekä paras tuntemus omasta lapsesta. Henkilöstöllä taas on koulutuksen antama ammatillinen tieto ja osaaminen sekä vastuu kasvatuskumppanuuden ja tasavertaisen yhteistyön toteutumisesta. (Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus 2005, 31, [viitattu 5.5.2015].)

Tavallisesti kasvatusvastuu rajataan alaikäisen lapsen kasvattamiseen. Kasvatusvastuu on tavallisesti vanhemmilla ja se koostuu lapsen elämän perusehtojen täyttämisestä, turvasta, hoidosta ja yleisvastuusta lapsen fyysis-henkisessä kehityksestä. Näkemys tämän ajatuksen taustalla on, että lapsi on avuton ja tarvitsee kasvatusta eikä kasva ilman vanhemman apua. Lapsen parhaaksi toimiminen on siis kasvatusvastuuta. (Hellström 2010, 133.) Laki lapsen päivähoidosta (L 19.1.1973/36) määrittää nimenomaan päivähoidon tehtäväksi perheen tukemisen näiden kasvatustehtävissä ja yhteistyössä toimimisen, edistään lapsen tasapainoista kehitystä. Laki lapsen tapaamisoikeudesta ja huollosta (L 8.4.1983/361) taas vastuuttaa lapsen huoltajan turvaamaan lapsen kehitys ja hyvinvointi. Huoltajalla on myös oikeus päättää lapsen hoidosta, kasvatuksesta ja henkilökohtaisista asioista.

Myös Airola ja Tarsalainen (2003, 29) kirjoittavat kasvatuksen olevan yhteistyötä kasvattajien kesken. Tärkein rooli kasvattajina on kuitenkin vanhemmilla ja heidän tulisi tiedostaa tämä yhä selkeämmin, jottei vastuu kasvatuksesta jäisi liikaa yhteiskunnan harteille. Perheen ja päivähoidon olisi tärkeä löytää yhteiset arvot ja periaatteet kasvatuksessa. Kasvatusvastuu on kuitenkin yhteinen ja eri kasvattaji-

en tulisi tukea toisiaan mahdollisimman hyvin. On siis tärkeää, että kaikilla on oma tunne ja käsitys omasta vastuusta ja merkityksestä kasvattajina.

Vanhempien kasvatustuun rinnalle on nostettu kaikkien lasta lähellä olevien aikuisten mahdollisuus tukea lasten kehitystä kylä kasvattaa - periaatteen mukaisesti. Nykyään kyläyhteisöt ovat kuitenkin jääneet, sillä asuinyhteisöt ovat hyvin kaupungistuneet ja tilalle ovat tulleet lapsiperheitä tukemaan laajat palvelut neuvolasta lastensuojeluun. Kasvatuksen kenttä on myös laajentunut sosiaaliseen mediaa kuten internetiin. (Lämsä 2013, 19.)

Vanhemmat pitävät lapsensa kasvatusta monesti tietynlaisena projektina. Tämä ajattelutapa antaa tilaa kasvatuksen asiantuntijuudelle ja eri menetelmien ja toimintatapojen käyttämiselle. Ammattikasvattajien arvostaminen lasta koskevissa asioissa näkyy nimenomaan ajatuksena, että asiantuntijuuteen perustuva hoito edistää lapsen optimaalista kehitystä ja oppimista. Asiantuntijuuden arvostus merkitsee myös sitä, että vanhemmat eivät pidä itseään yksin vastuullisena lapsensa kasvatuksesta, vaan yhteiskunnalliset kasvattajat ovat osa vanhempien kasvatustapahtumia. (Alasuutari 2004, 164 – 165.)

Kasvatustuun jakamista tärkeämmäksi nousee yhteistyö, jota toiselta nimeltään kutsutaan kasvatustapahtumaksi. Jokaisella lapsen elämässä vaikuttavalla aikuisella on oma erityinen tehtävänsä kasvatustapahtumien vahvistamisessa. Yhteistyö eri kehitysyhteisöjen kanssa sekä kasvatustapahtumien painottaminen ei millään tavalla kuitenkaan pyri vähentämään kotikasvatuksen arvoa ja kasvatustuun siirtämistä vanhemmilta muille toimijoille. Kaiken tämän ensisijainen tavoite on nimenomaan tukea vanhemmuutta ja kulkea rinnalla vaikeinakin hetkinä. (Lämsä 2013, 45 – 46.) Seuraavassa osiossa käsittelemme tarkemmin tätä kasvatustapahtumaa ja päivähoiton kanssa tehtävää yhteistyötä.

4. KASVATUSKUMPPANUUS

Kasvatuskumppanuus on silta kodin ja päivähoidon välillä. Se on kunnioittavaa yhteistyötä ja vuorovaikutusta vanhempien ja kasvatuksen ammattilaisten välillä. Sen tehtävä on edistää lapsen sosiaalista kehitystä ja kannatella turvallisuuden tunnetta pienillä arkisilla teoilla. (Juusola 2011, 232.) Kasvatuskumppanuus on keino saada varhaiskasvatustyöstä laadukasta. Se on henkilökunnan ja vanhempien tasavertaista kunnioittamista, jossa perhe ja päivähoidon henkilökunta sitoutuvat toimimaan yhdessä lapsen oppimisen, kehityksen ja kasvun turvaamiseksi sekä tukemiseksi. (Salminen & Tynninen 2011, 34.) Kasvatuskumppanuus merkitsee yhtä aikaa ihmisten ja sekä instituutioiden välistä vuorovaikutusta, toimintaa yhdessä lapsen kehityksen tukemiseksi (Lämsä 2013, 32). Kumppanuus-käsite korvaa sekä täydentää yhteistyön, yhteistoiminnan ja kanssakäymisen käsitettä. Kumppanuus tarkoittaa muun muassa elämäntoveria, ystävyyttä, työtoveria sekä yhtiötoveria. Kumppanuus kehittyy, kun osapuolet oppivat tuntemaan toisensa. Kasvatus etuliitteellä suhde ankkuroidaan erityiseen yhteyteen, eli käsittelemään lasta ja lapsen varhaiskasvatusta. (Kekkonen 2012, 47-48, 105.)

Alasuutarin (2004, 167 – 168) teettämän tutkimuksen mukaan toimivan yhteistyön kannalta tärkeällä sijalla ovat vanhempien tulkinnot asiantuntijuudesta ja tietämisen vallan jakaantumisesta. Modernin ajattelun mukaan vanhemmilla ei ole yhtä päteviä tietoja kuin ammattikasvattajilla, he ovat myös keskusteluissa eriarvoisessa asemassa. Asiantuntijuus on vanhempien mukaan nimenomaan tietoa lapsen kehityksestä ja kasvatuksen eri keinoista. Kun taas puhutaan vanhemmuudesta ja perheestä, tällöin vanhemmat määrittelevät itsensä ensisijaisiksi asioiden tuntijoiksi. Tämän kokemustiedon kautta vanhemmat asettavat itsensä tasavertaisempaan asemaan ammattikasvattajien tutkimustietoon verrattuna. Kasvatuskumppanuuden perustana on nimenomaan vanhempien sekä ammattikasvattajien yhteinen jaettu tieto (Lämsä 2013, 58). Oleellisinta on, millä tavalla varhaiskasvatuksen henkilökunta tuo oman osaamisensa, tietonsa ja taitonsa vanhempien käyttöön ja kuinka hän pyrkii huomioimaan vanhemman asiantuntijuutta omaa lastaan koskevissa asioissa. Tämä näkökulmien yhdistäminen tuo sen mahdollisuuden, että lapsesta

saadaan mahdollisimman laaja, syvempi ja monipuolisempi käsitys. (Lämsä 2013, 58 – 59.)

4.1 Kasvatuskumppanuuden rakentuminen

Yhteistyöstä vanhempien ja päivähoidon välillä käytetään termiä kasvatuskumppanuus. Sen tavoitteena on lisätä niin vanhempien osallisuutta kuin ammatillista tietouttakin. (Salminen & Tynninen 2011, 33.) Tarkoituksena on edistää lapsen ääntä arvostavan palvelukulttuurin, dialogisen vuorovaikutuksen ja luottamuksellisten yhteistyösuhteiden luomista lapsen kasvu- ja kehitysympäristöihin. Kaiken tämän lähtökohtana on Lapsen oikeuksien sopimuksen edistäminen perheen ja palveluiden välisessä yhteistoiminnassa. (Kasvatuskumppanuus, [viitattu 5.5.2015].) Nähdessään vanhemman ja kasvatuksen ammattilaisen hyvän toimivan suhteen, herättää se lapsessa luottamusta. Lapsi tarvitsee päivähoitossa yhden luottoaikuisen, joka ymmärtää hänen yksilöllisyytään, tunteitaan ja vastaa lapsen aloitteisiin sensitiivisesti. Päivähoiton henkilökunnan tehtävä onkin luoda hyvä suhde lapseen ja auttaa tätä oman paikan löytämisessä lapsiryhmästä. (Juusola 2011, 232.)

Varhaiskasvatuksessa kasvatuskumppanuudella tarkoitetaan tietoista sitoutumista vanhempien ja henkilökunnan välillä, toimia lapsen kasvun ja kehityksen tukemiseksi. Kasvatuskumppanuudessa yhdistyvät niin vanhempien kuin myös varhaiskasvatuksen ammattilaisten tieto ja kokemukset lapsesta. (Kasvatuskumppanuus, [viitattu 5.5.2015]; Järvinen, Laine & Hellman-Suominen 2009, 118.) Kasvattajien tehtävä on kunnioittaa lapsen, lapsen vanhempien ja toistensa kokemuksia ja mielipiteitä sekä työskennellä kasvatuskumppanuuden mukaisesti. (Sosiaali- ja terveysalan kehittämiskeskus 2005, 17, [viitattu 5.5.2015].) Henkilökunnan täytyy myös luoda edellytykset tasavertaiselle työskentelylle. Tärkeintä lapsen hyvinvoinnin turvaamiselle onkin vanhempien ja kasvattajien keskinäinen luottamus, tasavertaisuus ja kunnioitus. Kasvatuskumppanuuden tavoitteena on edistää vanhempien osallisuutta palveluihin sijoittuvissa lapsen kehitysympäristöissä sekä tunnistaa mahdollisimman varhaisessa vaiheessa lapsen erityisen tuen tarpeet. Kasvatuskumppanuus on kirjattu Varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin (Vasu), Laatusuunnitelman

kodin ja koulun yhteistyöhön -laatusuosituksiin sekä opetusministeriön Perusopetuksen laatukriteereihin. (Kasvatuskumppanuus, [viitattu 5.5.2015].)

Toimiessaan hyvin, kasvatuskumppanuudessa yhdistyy lapselle tärkeiden ja rakkaiden ihmisten, vanhempien ja hoitajien tieto ja ymmärrys lapsesta. Lapsen ensisijaisena ihmissuhteena kasvatuskumppanuudessa korostetaan vanhemmuutta. Tätä ihmissuhdetta pyritään tukemaan lisäämällä vanhemman ymmärrystä ja tietoa lapsen tarpeista ja kehitysvaiheista. Päivähoitoon siirryttäessä erityisen tärkeää vanhemmille on, että päivähoiton henkilökunta tukee ja kertoo vanhemmalle tästä siirtymävaiheesta sekä auttaa ymmärtämään vanhemman roolin lapsen sopeutumisen kannalta. Yksi hyvä kasvatuskumppanuuden luomisen keino on lapsen omahoitajuus, jossa omahoitaja pyrkii luomaan arvostavan, luotettavan ja välittävän yhteyden vanhempiin ja lapseen. Omahoitajan tärkeä tehtävä on kannatella lasta päivän aikana sekä luoda vanhempiin hyvä kumppanuussuhde, jonka avulla taas pyritään tukemaan lapsen kehitystä mahdollisimman hyvin. Omahoitajan tehtäviin kuuluu myös jakaa tietoa lapsesta muulle henkilökunnalle sekä varmistaa että vanhemmat ovat selvillä lapsen kehityksestä ja siinä tapahtuvista iloisista ja haasteista avoimen ja refleктоivan suhteen kautta. (Kanninen & Sigfrids 2012, 105, 133 – 135.) Kun yhteistyö vanhempien ja opettajien välillä saadaan rakennettua tasavertaiseksi, sen toimivuuteen harvoin liittyy ongelmia. Kasvatuksen ammattilaisten onkin erittäin tärkeää hyväksyä ja suhtautua mahdollisimman arvostavasti vanhempien tapaan toimia ja tulkita lapsen tilannetta, sillä vanhemmat ovat lapsensa parhaita asiantuntijoita, eikä ulkopuolinen henkilö voi ymmärtää heitä paremmin. (Alasuutari 2004, 113 – 114.)

Kasvatuskumppanuus alkaa aina perheen tai perheen kotiin tapahtuvasta tutustumiskäynnistä. Tutustumiskäynti rakentaa jatkumon ja valmistaa perheen päivähoiton aloitukseen. Tutustumiskäynnillä käydään läpi myös lapsen ja perheen toiveet sekä odotukset. Aloituskeskustelu voidaan pitää samalla kertaa ennen hoidon aloitusta. Sen lähtökohtana on antaa perheelle puheenvuoro. Koti toimii tässä parhaana mahdollisena paikkana, sillä se on vanhemmille tuttu ja tarjoaa turvallisen paikan puhua lapsesta. Myös kynnys puhua vaikeistakin asioista sekä peloista ja toiveista on mahdollisimman matala. (Kaskela & Kekkonen 2006, 41.)

Päivähoidon aloitus on koko perhettä koskettava tapahtuma. Lapsi työstää joka päivä eroaan vanhempiin, hän rakentaa uusia ihmissuhteita päivähoiton aikuisiin ja tulee osalliseksi uudesta ryhmästä. Työntekijällä on tässä tilanteessa hyvin moninainen tehtävä: hänen täytyy tukea lasta kestämään ero vanhemmistaan, kasvattajana auttaa luomaan uusi suhde aluksi yhteen aikuisista, ja vähitellen koko ryhmän kaikkiin aikuisiin. Myös vanhemmat kaipaavat tukea ja myötätuntoista kannattelua erokokemukseen. Mitä pienemmästä lapsesta on kyse sitä enemmän aikuisen täytyy toimia sanallisena tulkkina lapsen tunteista. Tämä tunteiden sanallistaminen lapselle itselleenkin auttaa häntä kokemaan turvallisuutta, kiintymään kasvattajaan sekä asettumaan päivähoitoon. (Kaskela & Kekkonen 2006, 43.) Kekkonen teettämän tutkimuksen mukaan esille nousee kuitenkin jyrkästi hoitajien ehkä hieman välinpitämätönkin asenne hoidon aloitusta ja lapsen eroahdistusta kohtaan. Hoitajien mukaan lapsen ajatukset vain yritetään saada pois äidistä/isästä ja keksiä jotain mukavaa tekemistä. Myöskään vanhempien tunteille ei anneta tilaa, eikä olla valmiita keskustelemaan vanhempien uudesta roolista ja sen mukanaan tuomista tunteista. Kun taas hoitajia pyydettiin tutkimuksessa miettimään lapsen hoidon aloitusta ilman ammatillista etäisyyttä, tulokset olivat paljon paremmat. Hoitajat osasivat samaistua perheiden tilanteeseen ja tunteisiin huomattavasti paremmin. Omat kokemukset äitiydestä ja lapsen hoitoon viemisestä olivat ensiarvoisen tärkeitä ja vanhempien tunteet oli helpompi kohdata. (Kekkonen 2012, 162-164.) Hyvin tärkeäksi nousi hoitajien tutustuminen lapseen ja perheeseen ennen hoidon aloitusta. Tämän avulla lapsi ei jää vain aikuisten puheen kohteeksi vaan lapsi on alusta alkaen tasavertainen toimija aikuisten rinnalla. Tämä tuo myös turvaa lapselle ja hänen kiinnostuksensa hoitajia kohtaan herää heidän tiedon myötä. (Kekkonen 2012, 171.)

Vanhemman tuodessa ja hakiessa lasta päivähoidosta tapahtuu päivittäiset kohtaamiset ja vuoropuhelu vanhemman, kasvattajan ja lapsen välillä. Keskusteluun on tärkeää ottaa myös lapsi mukaan ja kuulla hänen kertomuksiaan ja ajatuksia päivän tapahtumista. Nämä päivittäiset vuoropuhelut antavat tilaa puhua niin vaikeista kuin aivan tavanomaisistakin asioista. Kasvattajan myönteinen suhtautuminen perheeseen ja lapseen antaa mahdollisuuden perheen puheelle ja monille tunteille. Päivittäinen lapsen asioiden jakaminen helpottaa myös vaikeiden asioiden puheeksi ottamista tarvittaessa. Vanhemmille on kuitenkin ensiarvoisen tärke-

ää kuulla myönteistä puhetta ja muistelua kasvattajalta lapsen päivän tapahtumista. Aikuisen näkökulmasta katsottuna arkiselta näyttävät asiat ovat juuri niitä joihin vanhempien on helppo liittyä. (Kaskela & Kekkonen 2006, 44 – 45.)

Keskeinen osa kasvatuskumppanuutta on vanhempien kanssa käytävät kasvatuskeskustelut. Keskustelu on myös usein se paikka jossa kasvatuskumppanuus perheen kanssa syvenee. Varhaiskasvatussuunnitelman mukainen keskustelu on myös luonteva jatko aloituskeskustelulle ja usein se käydään jo muutaman kuukauden kuluttua hoidon aloituksesta ensimmäisen kerran. Keskustelulle on tärkeää luoda kannustava ja myönteinen ilmapiiri. Vanhempien mielestä luottamus työntekijään kasvaa ja rakentuu nimenomaan lapsen ja kasvattajan välisestä suhteesta ja siitä kuinka kasvattajat välittävät lapsesta saamansa tiedon vanhemmille. Kasvatuskeskustelu pohjautuukin vuoropuheluun, jossa kasvattajat välittävät oman ymmärryksensä ja tietämyksensä lapsesta perustuen hänen tekemiin havainnoituihin. (Kaskela & Kekkonen 2006, 45 – 46.)

Kasvatuskumppanuudessa vuoropuhelua perheen kanssa käydään jatkuvasti. Kun luottamuksellinen suhde on saatu rakennettua on vaikeiden aiheiden puheeksi ottaminen helpompaa. Erityisen tärkeää tämä on silloin, jos lapsen ja perheen tilanne vaatii tavanomaista kasvatustyötä moninaisempaa tukea. Tilanteissa, joissa lapsi tarvitsee erityistä tukea, täytyy työntekijän ylläpitää ja vahvistaa perheen luottamuksen syntyä kasvattajien tahtoon ja kykyyn auttaa lasta. Auttamisprosessissa keskeisenä apuvälineenä toimii ne monet kysymykset, joiden avulla henkilökunnan on mahdollista saada ja vaihtaa tietoja lapsesta ja sen kasvuoloista sekä kehitysehdoista. (Kaskela & Kekkonen 2006, 46 – 47.)

4.2 Kasvatuskumppanuuden periaatteet

Kasvatuskumppanuuden periaatteet rakentuvat kuulemisen, kunnioituksen, luottamuksen ja dialogisuuden pohjalle. Kasvatuskumppanuudessa kiinnitetään huomiota nimenomaan siihen, miten vanhemman lasta koskeva tieto tulee kuulluksi, vastaanotetuksi, keskustelluksi ja jaetuksi ammattilaisen kanssa. Kasvatuskumppanuudessa kehitetään siis lapselle läheisten aikuisten kykyä kuulla lasta. (Kasvatuskumppanuus, [viitattu 5.5.2015].)

Kuuleminen. Ensisijaisen tärkeitä taitoja ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa ovat kuuleminen ja kuunteleminen. Kuuleminen on toiseen ihmiseen suhteen luomista. Kunnioitus, ymmärrys, eleet ja kysymykset taas muodostavat kuuntelemisen. Näitä kahta taitoa tarvitaan kasvatuskumppanuuden synnyssä. Usein ne nostattavat pintaan suuria tunteita, eikä koskaan voi tietää miten toinen asian tuntee. (Salminen & Tynninen 2011, 36.)

Kuuntelemisessa hyvin tärkeää on luoda miellyttävä ja välitön ilmapiiri. Se vaatii aitoa läsnäoloa, jolloin kuuntelija pystyy keskittymään ja eläytymään kuuntelemiseen. Myös erityisen tärkeää kuuntelemisessä on katsekontakti ja sanattomat viestit kuten asento, eleet ja ilmeet. Tärkeää on ottaa toisen viesti vastaan hienoeleisesti ja luottamuksellisesti. Kuuntelu on intensiivistä ja vaatii eläytymistä toisen viesteille. Kuulija voi keskustelun edetessä tehdä yhteenvetoa kuulemastaan ja näin ollen vahvistaa, että on kuullut ja ymmärtänyt asiat oikein. (Salminen & Tynninen 2011, 36.) Kuulevassa suhteessa tärkeää on asettuminen kuulemaan toisen henkilön asiaa, ajatuksia ja puhetta. Kuuleminen pitää sisällään aina läsnäolon vaatimuksen, tärkeää on myös eläytyä kuunteluun ja keskittyä siihen, näin toiselle näyttäytyä kiinnostus, empaattisuus ja rehellisyys. (Kaskela & Kekkonen 2006, 32.)

Kunnioitus. Kunnioitus ilmenee sanoina ja tekoina, se on toisen ihmisen hyväksymistä ja arvostamista. Avoimuus ja myönteisyys ovat elementtejä, jotka antavat ymmärtää että toista osapuolta arvostetaan ja kunnioitetaan sellaisenaan. Avoimuus, hyväksyntä ja kunnioitus ovat erityisen tärkeitä luotaessa kasvatuskumppanuutta päivähoitossa. Vanhemmista tulee ajatella myönteisesti huolimatta heidän asemastaan, arvostaan, ongelmistaan ja henkilökohtaisista ominaisuuksista. Työntekijän arvostus perhettä kohtaan näkyy rehellisenä ja avoimena keskusteluna. (Salminen & Tynninen 2011, 37.)

Kunnioitus tuo mukanaan myös luottamuksen. Ihmisille tyypillistä onkin kaivata kunnioitusta toisilta, eikä se tarve katoa mihinkään eri elämäntilanteissakaan. Vuorovaikutus ei etene mihinkään, jos osapuolet eivät voi kokea kunnioitusta heidän mielipiteitään ja ajatuksiaan kohtaan. Tärkeää on, että asioista neuvotellaan ja osapuolet kokevat tulevansa kuulluksi ja kunnioitetuksi. Toisen ihmisen kunnioit-

tamiseen tarvitaan hyvin paljon refleksiivisyyttä ja tietoisuutta omista ajatuksista, toiminnasta sekä omista havainnoista. (Salminen & Tynninen 2011, 37.)

Luottamus. Luottamuksen perustan luo kuuleminen ja kunnioitus. Sen syntyminen vaatii aikaa, vuoropuhelua ja yhteisiä kokemuksia ja se syntyy vanhempiin lapsen ja henkilökunnan välisissä suhteissa. Vanhempaa auttaa luottamaan, kasvattajan muodostama sensitiivinen suhde lapseen. Luottamus rakentuu kasvatuskumppanuudessa siten, että vanhempi saa kokea tunteen osallistumisen mahdollisuudesta lapsensa päivään, kuulemalla päivän tapahtumat henkilökunnalta. (Salminen & Tynninen 2011, 37; Kaskela & Kekkonen 2006, 36.)

Luottamus pohjautuu ihmisten väliseen vuorovaikutukseen. Se syntyy tunteesta, kun henkilö kokee että häntä kuunnellaan, ymmärretään ja kunnioitetaan. vanhemmat arvostavat usein kasvattajien tunnetaitoja sekä vuorovaikutusosaamista. Hyvällä vuorovaikutusosaamisella luodaankin luottamusta herättävä vuorovaikutus. Päivittäiset käytännöt taas luovat perustan luottamukselle kasvatuskumppanuudessa. (Salminen & Tynninen 2011, 37 – 38.)

Dialogi. Dialogi on vuoropuhelua, jossa osapuolet ovat samalla puolella. Siinä rakennetaan yhdessä merkitystä ja tulkintaa asialle. Molemmilla on oma äänensä ja tärkeää on kuunnella aidosta niin itseä kuin muitakin. Dialogi todella vaatii kykyä eläytyä toisen asemaan, välttää tekemästä nopeita johtopäätöksiä sekä ottaa vastaan sanoja hiljentäen omat ajatukset. Se on kuin taito ajatella, puhua ja toimia yhtäaikaan. Dialogisessa vuoropuhelussa toisen tietämys ei ole arvokkaampaa kuin toisen. Se mahdollistaa eri mieltä olemisen, sillä kannattelevina tekijöinä ovat kuuleminen ja kunnioitus. (Salminen & Tynninen 2011, 38 - 39.)

Kasvatuskumppanuus edellyttää päivähoidon henkilökunnalta sekä vanhemmilta jatkuvuutta, sitoutuneisuutta ja yhteisiä tavoitteita lapsen hoitoon liittyen. Kasvatuskumppanuus on aina henkilökunnan vastuulla. Usein sen toteutuminen vaatiikin henkilökunnalta kriittistä omien tapojen ja ajattelun arviointia, sillä vuorovaikutuksen muodostaminen voi olla hyvin haasteellista omien asenteiden takia. (Salminen & Tynninen 2011, 38 – 39.) Dialogisen kasvatuskumppanuuden onnistuminen vaatii työntekijän kosketusta sisäiseen maailmaansa; ajatuksiinsa, kokemuksiinsa ja tunteisiinsa. Työntekijällä täytyy olla mahdollisuus käydä vuoropuhelua oman si-

säisen kasvattajansa sekä sisäisen lapsensa kanssa. (Kaskela & Kekkonen 2006, 38.)

4.3 Kasvatuskumppanuuden haasteet

Kasvatuskumppanuudelle luo haasteita erilaiset perheet ja heidän erilaiset elämäntilanteet. Merkittävä askel kasvatuskumppanuuteen on luottamuksen saavuttaminen vanhempien kanssa. Työntekijän tulee sisäistää kasvatuskumppanuus niin, että se mahdollistaa tilan antamisen niin vanhempien kuin työntekijöiden inhimillisyydelle. Inhimillisyys on oikean ja hyvän puntarointia, keskeneräisyyden sietämistä sekä yhdessä erehtymistä. Nämä tuovat vanhempien ja työntekijöiden välille ajatuksenvaihtoa sekä mahdollisuuksien oivaltamista. Vanhemmat eivät useinkaan odota valmiita vastauksia työntekijältä vaan rinnalla kulkemista ja yhdessä tilanteen jakamista. (Salminen & Tynninen 2011, 35 - 36.)

On paljon tilanteita joissa kasvattajat kokevat, etteivät vanhemmat ota lastaan koskevaa tietoa vastaan, varsinkin jos se liittyy lapsen vaikeuksiin. Muita haastetta luovia tekijöitä kasvatuskumppanuudelle on ainainen kiire; vanhemmat ja työntekijät eivät ehdi kohdata tarpeeksi usein, vaativat vanhemmat, vanhempien pahan olon purkaminen työntekijään, vanhempien keskinäiset ristiriidat, puutteelliset vuorovaikutustaidot ja vanhempien kiinnostuksen puute, monikulttuurisuus sekä päivähoidon resurssipula. (Koivunen 2009, 176.)

Usein varhaiskasvattajat kohtaavat työssään vanhempia, joiden kanssa yhteistyö on hyvin hankalaa. Vanhemmat voivat käyttäytyä ylisuojelevasti lastaan kohtaan, ylireagoida tai päinvastoin käyttäytyä hyvin välinpitämättömästi, hyökkäävästi ja syyttävästi. Joidenkin vanhempien kanssa vuorovaikutusta on vaikea rakentaa ja he voivat pyrkiä vetäytymään tällaisista tilanteista. Osa vanhemmista taas käyttäytyy liiankin hyökkäävästi ja heiltä voi tulla hyvinkin paljon viestejä henkilökunnalle myös esimiesten välityksellä. Tärkeää ammattikasvattajan on kuitenkin pyrkiä tekemään ammattimaisesti rakentavaa yhteistyötä tästä kaikesta huolimatta. (Lämsä 2013, 163.)

Päivähoidossa on hyvin tiedottamispainotteista vuorovaikutusta. Asiat ovat tärkeitä ja ne täytyy tuoda vanhempien tietoisuuteen, mutta usein vuorovaikutus on hyvin passivoivaa. Työntekijät turvautuvat erittäin usein asiantuntijuuteen ja vain tiedon jakamiseen pulmallisissa tilanteissa. Tämä luo vanhemmille tunteen ja lähtökohdan, että ammattilaisilla on parempaa ja oikeampaa tietoa asiasta kuin vanhemmillä. Tämä toimintatapa rikkoo kasvatuskumppanuuden ideaa siitä, että vanhempien omille mielipiteille pitäisi antaa mahdollisimman paljon tilaa ja puhua heidän näkemyksensä auki. (Juusola 2011, 233.) Yhteydenpito ylipäänsä on vuosien varrella muuttunut ja sähköisestä viestinnästä on tullut yhä suosittumaa. Tämä on maldaltanut viestien lähettelyä ja yhteydenpitoa mutta myös väärinkäsitykset ja asiattomat viestit ovat tämän myötä lisääntyneet. (Lämsä 2013, 184.)

Vanhemman ollessa eri mieltä tai kokiessaan jonkin asian negatiiviseksi ammattilainen kääntyy hyvin helposti vastarintaan ja ryhtyy selittelemään. Kuunteleminen onkin kasvatuskumppanuuden keskeinen perusta ja hankalissa tilanteissa se usein jää. Tärkeää olisi pystyä kuulemaan toisen mielipide ja asia loppuun sekä pyrkiä jatkamaan dialogia rakentavilla kysymyksillä puolustautumisen sijaan. Hyvän kasvattajan tunnusmerkkejä ovatkin omien ajatusten, asenteiden ja toiminnan tutkiskelu ja arviointi. Juuri ristiriitatilanteissa omien tunteiden sivuun laittaminen ja keskittyminen toisen mielipiteisiin ja ajatuksiin edistää kasvatuskumppanuutta. Päivähoidon ammattilaiset kohtaavat työssään hyvin monenlaisia ihmisiä ja vanhempia. Heitä kaikkia täytyisi osata kunnioittaa äiteinä ja isinä ja kunnioituksen täytyisi näkyä jokapäiväisessä arjessa. Haastetta tähän tuo vanhempien ja ammattilaisen erilaiset näkemykset asioihin. Oman haasteensa kasvatuskumppanuudelle tuo juuri kuulemisen ja toisen kunnioituksen kautta syntyvä luottamus. Sen merkitys korostuu erityisesti silloin kun luottamusta ei ole syntynyt tai se on jostain syystä menetetty. (Juusola 2011, 233 -234.) Vanhempien vastarinta ja kielteisten tunteiden osoitus on asia, jota ammattikasvattajat joutuvat kohtaamaan. Näissä tilanteissa on hyvin tärkeää kasvattajana osata erottaa ammatillinen ja henkilökohtainen puoli. Vanhempien negatiivisillekin ajatuksille on annettava tilaa ja ne vain täytyy pyrkiä ottamaan ammatillisesti vastaan. (Koivunen 2009, 167.)

Työntekijällä voi myös herätä huoli lapsesta ja päivän aikana voi tulla useita vaikeita tilanteita, jotka vanhempien kanssa joudutaan myöhemmin ottamaan puheeksi.

Joskus nämä tilanteet saattavat herättää työntekijässä pelonsekaisiakin tunteita. Tämän tunteen saattaa aiheuttaa epävarmuus siitä, mitenkä vanhemmat suhtautuvat asiaan. Tästä huolimatta asia on kuitenkin vanhempien kanssa käsiteltävä. Nämä tilanteet on huomattavasti helpompi ottaa puheeksi, kun perheen kanssa on etukäteen muodostettu tiivis yhteistyö ja kasvatuskumppanuus. Molempien osapuolten avoimuus onkin kasvatuskumppanuuden toimivuuden perusta. (Salminen & Tynninen 2011, 34.) Huolen puheeksi otettaessa on tärkeää kysyä vanhemmilta ovatko he huomannet lapsessaan samoja asioita ja piirteitä ja mitä mieltä he ovat henkilökunnan näkemyksestä. Ammattikasvattajan on tärkeää ilmaista vanhemmille avun tarpeensa ja korostaa vanhempien asiantuntijuutta. Näissä tilanteissa erityisen tärkeään asemaan nousee työntekijän persoona, millainen hän on ihmisenä ja löytyykö vanhempien kanssa yhteistä kieltä. (Koivunen 2009, 158.)

5. TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Tässä osiossa käyn läpi tutkimukseni taustaa ja tavoitetta sekä tutkimukseni toteutusta ja aineiston analyysiä. Lisäksi käsittelen kvalitatiivista eli laadullista sekä kvantitatiivista eli määrällistä tutkimusta menetelmänä ja arvioin tutkimukseni reliabiliteettia sekä validiteettia.

5.1 Tutkimuksen tausta ja tavoite

Minulle oli alusta asti selvää, että haluan liittää tutkimukseni jollain tavalla päiväkotimaailmaan. Kasvatuskumppanuus aiheena kiinnostaa minua ja on mielestäni hyvin tärkeä osa toimivaa päivähoitoa. Halusin ruveta tutkimaan tätä teemaa lisää ja sainkin yhteistyökumppanikseni oman työpaikkani Kekkulan päiväkodin. Kasvatuskumppanuutta on myös tänä toimintakautena korostettu päiväkodissa, joten aiheen valinta sopi erittäin hyvin senkin puolesta. Selailtuani jo tehtyjä tutkimuksia, päiväkodin henkilökunnan ääni oli hyvin kuuluviin, joten halusin liittää vanhemmat ja heidän näkökulmansa tutkimukseeni. Laadin kyselylomakkeen, jonka teetin vanhemmille ja jolla keräsin tietoa vanhempien näkökulmasta kasvatuskumppanuuden toteutumisesta. Tutkimukseni tavoitteena on siis selvittää vanhempien käsityksiä ja kokemuksia kasvatuskumppanuuden toteutumisesta päiväkodissa.

Tutkimuskysymykset:

Mitä on kasvatuskumppanuus vanhempien näkökulmasta?

Kuinka kasvatuskumppanuus käytännössä toteutuu päiväkodin kanssa vanhempien kokemuksena? Koetaanko yhteistyö riittäväksi?

Mitä vanhemmat kokevat tärkeiksi asioiksi kasvatuskumppanuuden onnistumisen kannalta?

Mitä haasteita on kasvatuskumppanuuden toteutumisessa?

Mitä vaikutuksia päiväkodin kanssa tehtävällä yhteistyöllä on perheen arjessa? Kuinka tärkeäksi kasvatuskumppanuus koetaan?

5.2 Tutkimusmenetelmä

Laadullisen eli kvalitatiivisen tutkimuksen lähtökohta on todellisen elämän kuvaaminen. Kohdetta pyritään tutkimaan mahdollisimman laajasti huomioiden erilaiset näkökulmat ja todellisuuden moninaisuus. Todellisuutta ei voi jakaa sattumanvaraisesti osiin, sillä asioiden taustalla tapahtumat muovaavat toinen toistaan ja suhteet ovat usein monensuuntaisia. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 157.) Laadullisissa tutkimuksissa yleisimmin käytettyjä menetelmiä aineiston keräämiseen ovat muun muassa kysely, haastattelu, havainnointi sekä erilaisiin dokumentteihin perustuva tieto. Näitä menetelmiä voidaan käyttää tutkittavan ongelman mukaan joko yksittäin, rinnakkain tai eri tavoin yhdistettyinä. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 73.) Määrällisessä tutkimuksessa tavallisimmin käytetty aineiston keräämisen tapa on kyselylomake (Vilka 2015, 94). Kyselylomaketutkimuksessa vastaaja lukee ja vastaa kirjallisesti lomakkeella esitettyihin kysymyksiin. Tämä aineiston keräämisen tapa sopii hyvin hajallaan olevaan ihmisjoukkoon ja myös silloin, kun esitetään arkaluontoisia kysymyksiä. Tällaisessa aineiston keruussa on etuna, että vastaajat jäävät aina tuntemattomiksi. Riskinä taas on, että vastausprosentti jää hyvin pieneksi tai lomakkeiden palautuksessa on viiveitä. (Hirsjärvi ym. 2007, 184-185.) Omassa tutkimuksessani aineiston keruumenetelmäksi valitsin kyselyn teettämisen vanhemmille.

Laadullisen tutkimuksen tehtävä on auttaa ymmärtämään tutkimuskohdetta ja selittämään päätösten syitä sekä käyttäytymistä. Tutkittavien valinta tehdään usein harkinnanvaraisesti eikä suuriin tilastollisiin yleistettävyyksiin pyritäkään. Laadullinen tutkimus pyrkii hyödyntämään erilaisia käyttäytymistieteiden oppeja sekä psykologiaa. Tärkeää tietoa saadaankin selvittämällä tutkimuskohteen (asiakkaan) arvot, asenteet sekä tarpeet ja odotukset. (Heikkilä 2014, 15.)

Kirjoittamisella on merkittävämpi asema laadullisessa kuin teoriapohjaisessa tutkimuksessa. Kirjallinen kuvaus on kuin juonellinen kertomus. Kirjoittamisessa ei vain selosteta tehtyä tutkimusta, vaan tutkija analysoi havaintoaineistoaan ylei-

semmiksi merkityksiksi, hakee selitysmalleja ja kehittelee teoreettisia näkemyksiä. Kirjoittamisella on siis hyvin keskeinen osa laadullisessa tutkimuksessa. (Hirsjärvi ym. 2007, 260.) Jos tutkijalla on voimakas ennakko-oletus siitä, mitä hän tutkimuksella saa selville, on vaarana, että ennakkokäsitykset vaikuttavat aineiston analyysiin. Tutkimusaineiston analyysin pohjalta tehdyt johtopäätökset on voitava irrottaa yksittäisistä henkilöistä ja tapahtumista sekä pystyttävä siirtämään yleiselle käsitteelliselle ja teoreettiselle tasolle. (Metsämuuronen 2006, 245 - 246.)

5.3 Tutkimuksen toteutus ja aineiston analyysi

Lähdin laatimaan kyselylomaketta teoriaosuudessa käsittelemäni kasvatuskumppanuus osion mukaisesti. Lomake alkaa monivalintakysymyksillä, jotka ovat vanhemmille nopeita ja helppoja vastattavia ja jotka käsittelevät kasvatuskumppanuuden rakennetta ja sitä ohjaavia periaatteita. Lomakkeen loppupuoli sisältää avoimia kysymyksiä, joilla toivon saavani hiukan syvällisempää tietoa ja näkemystä vanhempien ajatuksista.

Kävin päiväkodin vanhempainillassa hiukan pohjustamassa tutkimustani ja vanhemmille suunnattua kyselyä. Tarkoitukseni oli hiukan herätellä vanhempia ja uskon, että henkilökohtaisesti kyselyt jakamalla ja kertomalla projektista ja siitä saatavista hyödyistä saan varmasti hiukan paremman vastaajaprosentin, kuin ilman tutkimuksen pohjustusta. Valitettavasti kaikista perheistä eivät vanhemmat olleet paikalla, mutta päiväkodin henkilökunta varmisti, että lomake saavuttaa myös heidät.

Aloitin lomakkeiden läpikäynnin koodaamalla lomakkeet kirjaimin ja numeroin. Ensimmäisen lomakkeen vastaajan koodasin V1 ja toisen V2 ja niin edelleen. Seuraavaksi jaoin vastaukset teemojen mukaisesti ja monivalintakysymysten vastaukset vein Exel - ohjelmaan, josta sain helposti hahmotettua vastausten jakaantumisen. Kävin lomakkeen avoimet kysymykset yksitellen läpi ja kirjasin aina vastaukset yhteen joka kysymyksestä. Näin oli helppo ruveta työstämään kysymystä, kun kaikki siihen liittyvä materiaali oli yhdessä. Pyrin etsimään joka kysymyksestä

pääasiat ja mahdolliset yhtäläisyydet ja eroavaisuudet sekä lopuksi vastaukset tutkimuskysymyksiini.

5.4 Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus

Tutkimusta tehdessä pyritään välttämään virheitä ja sen vuoksi tehdyn tutkimuksen luotettavuutta arvioidaan. Tutkimuksen reliabiliudella tarkoitetaan mittaustulosten toistettavuutta, eli tutkimuksen kykyä päätyä toistettaessa samoihin tuloksiin. Toinen merkittävä käsite on validius eli tutkimusmenetelmän pätevyys ja kyky mitata nimenomaan tarkoitettua asiaa. Erilaiset mittarit ja menetelmät eivät välttämättä vastaa sitä todellisuutta jota kuviteltiin tutkittavan. Esimerkiksi kyselylomakkeeseen vastaajat ovat saattaneet ymmärtää ja mieltää kysymykset erilailla, kuin mitä tutkija on ajatellut ja tämä tulee ottaa huomioon tuloksia käsiteltäessä. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 226 - 227.) Molemmat näistä termeistä tarkoittavat siis luotettavuutta, reliabiliteetti viittaa toistettavuuteen ja validius yleistettävyyteen. Luotettavuustarkastelut ovat hyvin oleellinen ja tärkeä osa tutkimusta. (Metsämuuronen 2006, 117.)

Päiväkodin vanhempainillassa esittelin opinnäytetyöni aiheen ja hiukan pohjustin kyselylomaketta. Tietoisesti en avannut esimerkiksi kasvatuskumppanuus käsitettä, vaan ajatus oli vain saada vanhemmat heräämään ja aktiivisesti osallistumaan kyselyyn vastaamiseen. Näin pyrin varmistamaan, että saan mahdollisimman paljon vanhempia vastaamaan kyselyyn ja laajat vastaukset kysymyksiini. Tutkimuksen luotettavuuteen vaikuttaa varmasti nimettömänä vastaaminen, joka mahdollistaa mielestäni rehelliset vastaukset ja kannanotot asiaan. Vanhemmat saivat viedä kyselyt kotiinsa ja miettiä vastauksia rauhassa, jos kokivat esimerkiksi lapsen hautilanteet liian kiireellisiksi. Uskon, että myös paikkakunnalla on vaikutusta vastauksiin, sillä monet vanhemmat tuntevat henkilökohtaisesti osan hoitajista, joka puolestaan varmasti vaikuttaa kasvatuskumppanuuden syntyyn ja yhteydenpitoon.

Pidän kyselylomakkeen kysymyksiä onnistuneina, sillä suurimpaan osaan kysymyksistä oli vastattu monisanaisesti ja selvästi oli pohdittu asiaa. Tutkimukseni reliabiliteettiin vaikuttaa jonkin verran aineiston vähyys. Vastauksia tuli 13 jolloin vastausprosentiksi tuli 43%. Uskon, että vastausaikaa vanhemmilla oli ruhtinaalli-

sesti, eikä se varmasti ollut syy vastaamattomuuteen. Olen kuitenkin tyytyväinen vastausten laatuun ja laajuuteen, enkä usko, että suurempi vastausprosentti olisi vaikuttanut suuresti tutkimustuloksiini. Uskon, että suurempi vaikutus olisi ollut, jos kysely oli teetetty esimerkiksi isommalla paikkakunnalla.

Tutkimukseen liittyy myös eettinen näkökulma, joka täytyy muistaa koko projektin ajan (Hirsjärvi ym. 2007, 24-25). Suurimmin tämä ehkä näyttäytyy, kun tutkimus on suunnattu pienelle paikkakunnalle ja pieneen päiväkotiin. Tällaisessa tilanteessa tärkeää on pyrkiä säilyttämään vastaajien yksityisyys ja tuoda vastaajien näkemykset esille niin, ettei vastaajia pysty tunnistamaan.

Reliaabeliutta ja validiutta voidaan tulkita eri tavoin kvalitatiivisissa tutkimuksissa. Laadullisuuden voidaan katsoa vaikuttavan siihen, että ihmistä ja kulttuuria koskevia kuvauksia ei voida ainutlaatuisuutensa vuoksi arvioida perinteisin luotettavuuden ja pätevyyden keinoin. Luotettavuuteen laadullisessa tutkimuksessa vaikuttaa mahdollisimman tarkka selostus tutkimuksen kaikkien vaiheiden toteuttamisesta. On tärkeää kertoa totuudenmukaisesti muun muassa aineiston tuottamisen olosuhteista, käytetystä ajasta sekä mahdollisista häiriötekijöistä ja virhetulkintoista. Myös tutkijan oma itsearviointi ja näkemykset tilanteesta ovat oleellisia. Aineiston analyysissä luokittelujen tekeminen on keskeistä. Tulosten tulkintaan pätee myös sama tarkkuuden vaatimus. Tutkijan tulee siis kertoa tulkintojen ja luokittelujen perusteet. Tutkimusselosteita rikastuttamaan voidaan käyttää suorita haastatteluotteita tai muita autenttisia dokumentteja. (Hirsjärvi ym. 2007, 227 - 228.)

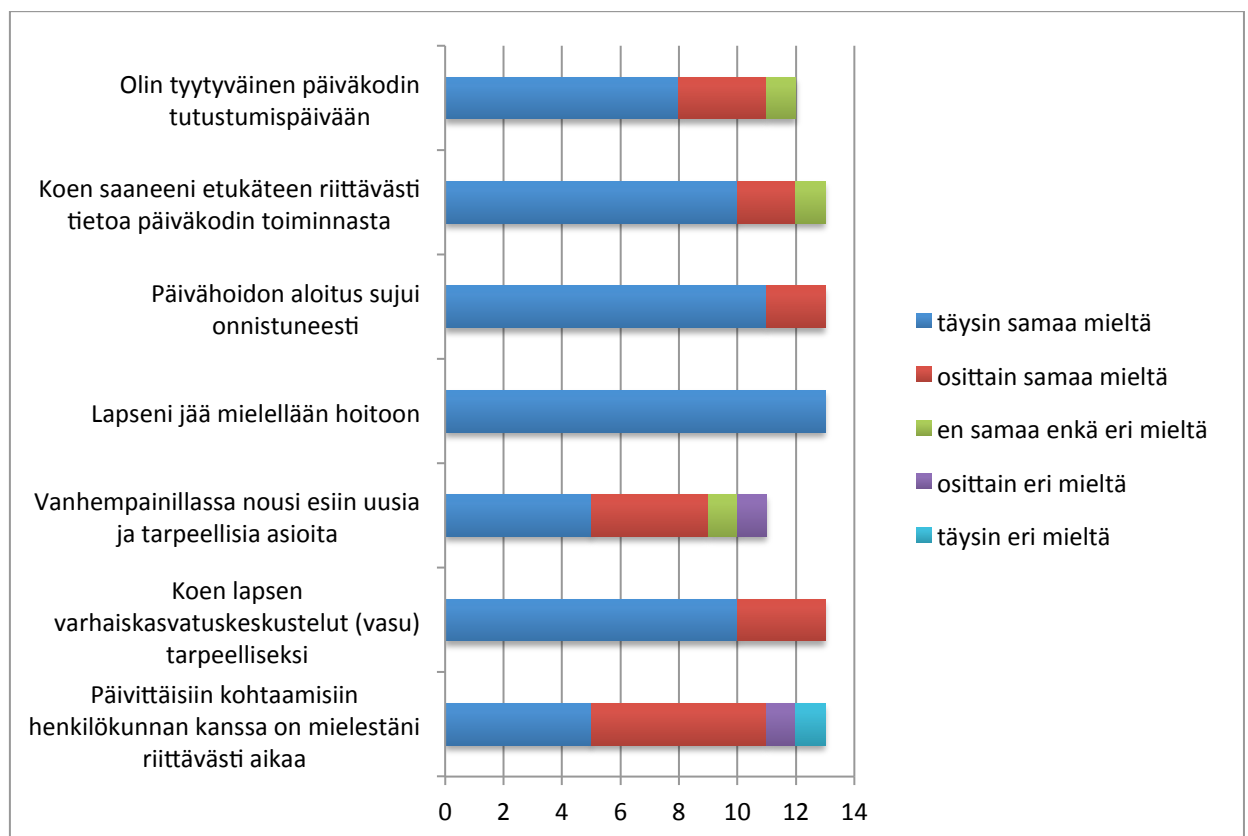

6. TUTKIMUSTULOKSET

Tässä osiossa tuon esille tutkimustulokseni. Kokoan vastauksista yhteenvetoa sekä keskeisimpiä huomioita. Aloitan vastausten purkamisen monivalintakysymyksistä ja sen jälkeen siirryn avoimiin kysymyksiin.

Kyselylomakkeita jaoin jokaiselle päiväkodin perheelle, kaiken kaikkiaan 31 kappaletta, näistä 13 perhettä osallistui kyselyyn. Vastausprosentiksi tuli siis 43%. Vastaa- jista 12 oli äitejä ja yhden lomakkeen vastaaja on jätetty ilmoittamatta.

Kasvatuskumppanuuden rakenne.

Kaavio 1. Kasvatuskumppanuuden rakenne.

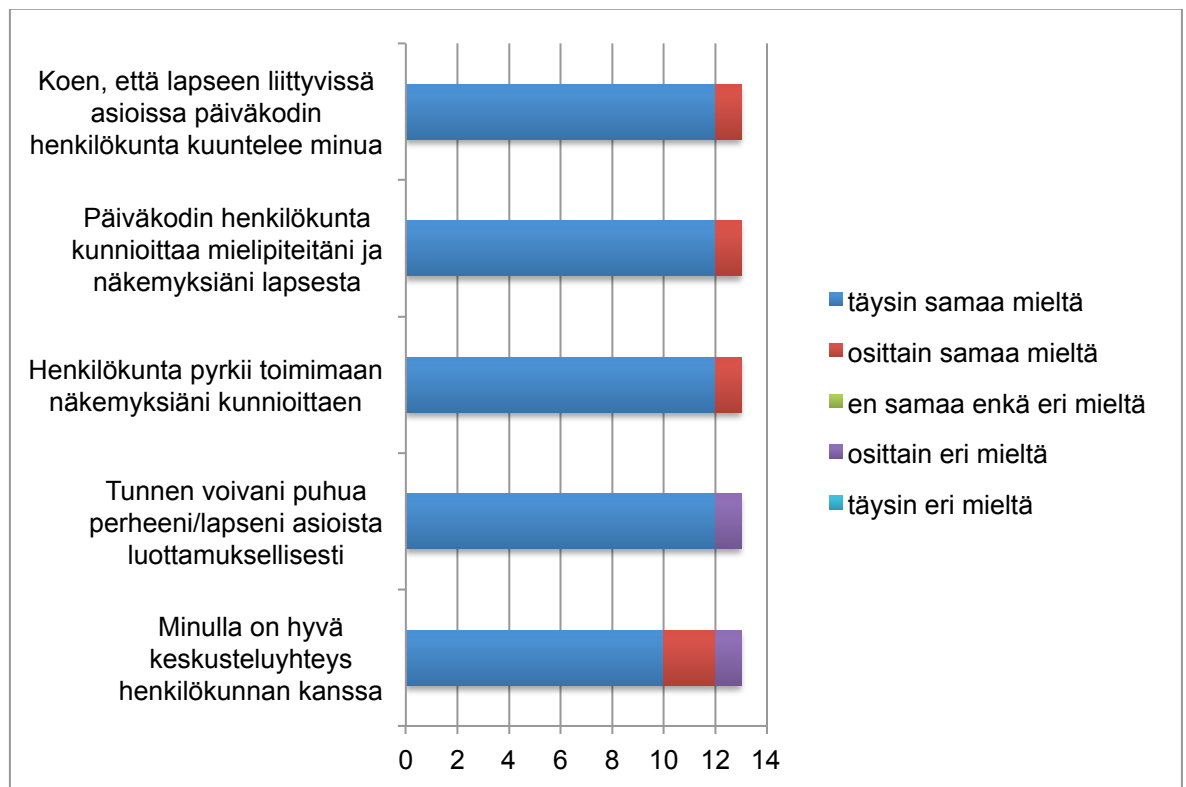
Kasvatuskumppanuuden rakennetta käsittelevässä osuudessa oltiin pääsääntöisesti tyytyväisiä päiväkodin tutustumispäivään. Vain yksi vastaajista ei ollut samaa eikä eri mieltä ja yksi vastaajista jätti tähän kysymykseen vastaamatta. Voisin olettaa, että hän ei ole tutustumispäivänä ollut tai perheen lapsi/lapset ovat jatkavia lapsia ja omasta tutustumispäivästä on jo vuosia aikaa. 10/13 vastaajasta koki saaneensa riittävästi tietoa päiväkodin toiminnasta, 2/13 oli osittain samaa mieltä ja 1/13 ei ollut samaa eikä eri mieltä. Päivähoidon aloituksen suhteen vastaukset jakautuvat hyvin tasaisesti. 11/13 oli täysin samaa mieltä ja 2/13 osittain samaa mieltä siitä, että hoidon aloitus oli sujunut onnistuneesti. Uskonkin, että päiväkodin pienryhmätoiminnalla on suuri vaikutus siihen, että lasten on helpompi sopeutua uuteen päivähoitopaikkaan. Aluksi lapsi pääsee tutustumaan rauhassa yhteen aikuisista pienessä ryhmässä, tämän jälkeen on helpompi löytää uskallus myös koko ryhmään tutustumiseen. Myös Kanninen & Sigfrids (2012, 105, 65) ovat samoilla linjoilla siitä, että lapsen täytyy antaa rauhassa tutustua ja turvallinen ilmapiiri on tärkeä edellytys lapsen sopeutumiseen. Kaikki vastaajat kokivat, että lapsi jää mielellään hoitoon.

Kysymys vanhempainillassa nousseista uusista ja tarpeellisista asioista aiheutti pienen hajonnan. Pääasiassa oltiin samaa mieltä, mutta yksi vastaaja oli eri mieltä ja yksi ei ollut samaa eikä eri mieltä. Kaksi vastaajaa oli myös jättäneet tämän kohdan vastaamatta, ilmeisesti eivät olleet vanhempainiltaan osallistuneet ja siksi eivät osanneet kysymykseen vastata. Osa vanhemmista saattoi olla myös useampaa vuotta peräkkäin vanhempainillassa ja sen takia uutta asiaa päiväkotiin liittyen ei juuri noussut. 10/13 Oli täysin samaa mieltä siitä, että lapsen varhaiskasvatuskeskustelut koettiin tarpeellisiksi ja 3/13 oli osittain samaa mieltä. Kaskelan ja Kekkosen (2006, 45-46) mukaan nämä keskustelut ovat juuri niitä tilanteita, joissa luottamus kasvaa ja rakentuu.

Päivittäisiin kohtaamisiin henkilökunnan kanssa on mielestäni riittävästi aikaa kysymykseen 5/13 vastasi olevansa täysin samaa mieltä, 6/13 osittain samaa mieltä ja 1/13 osittain eri mieltä ja 1/13 täysin eri mieltä. Tämä on siis selvästi kysymys, joka aiheutti vastaajien kesken hajontaa. Monesti hoitajat ovat hyvin kiireisiä lasten tuonti- ja hakutilanteissa, jos samaan aikaan on paljon vanhempia tuomassa/hakemassa lasta. Tällöin varmasti vanhemmille tulee tunne, ettei yhteistä aikaa

hoitajan kanssa ole riittävästi tai ollenkaan. Pääsääntöisesti kuitenkin vastauksista nousi esille, että kasvatuskumppanuuden rakenteeseen liittyviin asioihin oltiin tyytyväisiä, jos hajontaa vastauksissa tapahtui oli yleensä vain yksi/kaksi eriävää mieltä.

Kasvatuskumppanuutta ohjaavat periaatteet.

Kaavio 2. Kasvatuskumppanuutta ohjaavat periaatteet.

Kasvatuskumppanuuden periaatteisiin liittyvät kysymykset aiheuttivat huomattavasti vähemmän mielipiteiden jakaantumista kuin edellä mainittu kasvatuskumppanuuden rakenne osio. Kokemukset kolmeen ensimmäiseen kysymykseen: Koen että lapseen liittyvissä asioissa henkilökunta kuuntelee minua, päiväkodin henkilökunta kunnioittaa mielipiteitäni ja näkemyksiäni lapsesta sekä henkilökunta pyrkii toimimaan näkemyksiäni kunnioittaen, vastaukset jakautuivat täysin samalla kaavalla; 12/13 oli täysin samaa mieltä ja 1/13 osittain samaa mieltä. Kasvatuskumppanuus rakentuu juuri näiden kuulemisen, kunnioituksen, luottamuksen ja dialogin pohjalle (Kasvatuskumppanuus, [viitattu 5.5.2015]).

Tunnen voivani puhua perheeni/lapseni asioista luottamuksellisesti jakoi mielipiteitä hiukan radikaalimmin: 12/13 oli täysin samaa mieltä ja 1/13 osittain eri mieltä. Kysyttäessä hyvästä keskusteluyhteydestä henkilökunnan kanssa 10/13 oli täysin samaa mieltä, 2/13 osittain samaa mieltä ja 1/13 osittain eri mieltä. Voidaankin tulkita, että henkilökunta on pystynyt toimimaan hyvin kasvatuskumppanuuden periaatteiden mukaisesti eikä kysymyksistä nouse juurikaan eriäviä mielipiteitä vaan tilanteisiin ollaan tyytyväisiä. Vanhempien ja hoitajien välille on selvästi saatu luotua hyvä keskustelu- ja luottamussuhde.

Ensimmäisessä avoimessa kysymyksessä tiedustelin minkälaisista konkreettisista asioista/tilanteista koostuu perheen yhteistyö päiväkodin kanssa. Vastauksia tähän kysymykseen tuli yhteensä 11 ja jokaisessa näissä esiin nostettiin hyvin yksimielisesti lapsen vienti- ja hakutilanteet.

Kohtaan päiväkodin henkilökunnan lasta vietäessä ja haettaessa...
Kuulumiset vaihdetaan, jos jotain erityistä. V6

... Päiväkotiin tuotaessa/haettaessa jutellaan, jos jotain normaalista poikkeavaa. V4

Lisäksi useassa vastauksessa konkreettisiksi yhteistyön väyliksi nostettiin päivittäiset viestittelyt esimerkiksi lapsen hakijasta tai hoitoajoista, vasukeskustelut sekä vanhempainilta.

Vasu-keskustelut, vanhempainillat, keskustelutuokiot lasta vietäessä/haettaessa, viestittelyt puhelimen välityksellä. V1

Kysyttäessä numeerisella asteikolla 1-5 (1 ei lainkaan riittävä, 5 riittävä) kuinka riittäväksi yhteistyö päiväkodin kanssa koetaan, kahdeksan vastaajista koki sen täysin riittäväksi, neljä arvioi riittävyyden asteikolla neloseksi ja yksi vastaajista kolmoseksi. Voidaankin tulkita, että vastanneet vanhemmat ovat pääsääntöisesti tyytyväisiä yhteistyöhön ja yhteistyö koetaan juuri konkreettisiksi päivittäisiksi asioiksi ja kuulumisten vaihdoksi.

Kysyttäessä missä tilanteissa vanhemmat haluaisivat enemmän ja tiiviimpää yhteistyötä päiväkodin kanssa, vastaukset olivat jälleen hyvin yksimieliset. Yhdeksän vastaajista koki yhteistyön joko kaikin puolin toimivaksi tai esiin ei ollut ainakaan

tähän mennessä noussut mitään, mihin pitäisi yhteistyötä lisätä tai lomake oli tämän kysymyksen osalta jätetty tyhjäksi, mikä mielestäni viittaa siihen ettei tarvetta yhteistyön lisäämiseen minkään asian tiimoilta ole.

Yhteistyö on kaikin puolin toimivaa. V2

Toimii hyvin näin. V12

Neljä vastaajista toivoi yhteistyön olevan syvällisempää ja päivittäin toivottiin tietoa siitä, kuinka lapsen päivä on mennyt, mitä on touhuttu ja mahdollista avointa selvitystä, jos lapsi esimerkiksi jää itkien hoitoon.

Normaalipäivissä yhteistyö voisi olla syvällisempää, yleensä perheen kuulumiset kiinnostaa vasta, jos on jotain ongelmaa. V8

Lasta hakiessa olisi mukava, jos ”oman puolen” hoitohenkilökunnasta olisi joku aina vielä paikalla, niin saisi/voisi tiedustella/kysellä, miten lapsen päivä on sujunut. V1

On siis selvää, että vanhemmat kaipaavat tietoa lapsen päivän kulusta. Ja tärkeää on muistaa antaa myös sitä positiivista palautetta päivästä ja sen tapahtumista, eikä aina vain keskityttäisikään niihin negatiivisiin ja vaikeisiin asioihin.

Kysymys millaista on onnistunut yhteistyö päiväkodin kanssa ja esimerkki tilanteesta, jossa kokee yhteistyön onnistuneen toi esiin laajoja vastauksia. Hyvin moni vanhemmista korosti onnistuneen yhteistyön merkinä avointa keskusteluyhteyttä henkilökunnan kanssa. Koettiin tärkeäksi, että vanhempaa kuunnellaan ja huolet otetaan vakavasti. Myös molemmin puolinen palautteen antaminen nousi esille.

Kun vanhempaa kuunnellaan ja huolet otetaan vakavasti esim. kiusaamistilanteet. V10

Keskusteluyhteys, positiivinen palaute. V8

Kerrotaan miten lapsella mennyt hoidossa, sekä positiiviset, että negatiiviset asiat. Ja että vanhempi uskaltaa sanoa, jos jokin painaa mieltä hoitoasioissa (esim. Pelko, että lasta kiusataan.) V9

Onnistuneena yhteistyönä pidettiin myös hoidon ja kodin kasvatusajatusten ja –menetelmien yhteneväisyyttä. Tämä nousi esiin myös esimerkissä, milloin yhteistyön koettiin onnistuneen.

Lapsen parhaaksi toimiminen. Vasukeskustelussa juteltiin ruokailussa rauhassa istumisesta. Nyt myös kotona kiinnitetty huomiota. Lapsi hyötyy, kun oppii/huomaa, että samat säännöt kotona ja päiväkodissa. V4

Onnistunut yhteistyö on sitä, että hoidon ja kodin kasvatusajatukset/-menetelmät ovat yhtenäiset. Esim. Lapsen rohkaisemisessa. V1

Muita esimerkkejä milloin yhteistyö on onnistunut, olivat muun muassa; iloinen lapsi, joka kertoo mielellään päivän tapahtumista, se kun lapsi viihtyy hyvin hoidossa ja henkilökunnan kanssa avoin keskusteluyhteys sekä hoitajien antama rakentava palaute niin negatiivinen kuin positiivinenkin. Palautteen antaminen hyvin herkästi unohtuu ja pitäisikin muistaa, kuinka tärkeänä vanhemmat sitä todella pitävät. Hyvin herkästi palaute onkin sitten negatiivista, kun sitä annetaan ja nimenomaan positiivisen palautteen määrää pitäisi mielestäni lisätä.

Haasteeksi päiväkodin kanssa tehtävässä yhteistyössä useassa lomakkeessa nousi ainainen kiire. Kiire niin henkilökunnan kuin vanhempienkin kohdalla. Usein haku- ja tuontilanteet koettiin vanhempien mielestä hyvin ruuhkaisiksi, tällöin henkilökunnalla oli kiire ja ihmispaljouden takia keskustelut heidän kanssa jäivät yleensä hyvin pinnallisiksi.

Kiire ja ruuhka hakutilanteissa aiheuttaa sen, että keskusteluyhteys on pinnallinen. V8

Ajanpuute juttelulle, hoitajilla on kiire vahtia lapsia, joka on ymmärrettävää. V11

Haasteeksi nousi myös muutamassa lomakkeessa henkilökunnan vaihtuvuus. Toinen vastaajista koki, että jos näin tapahtuisi se voisi olla ongelma ja toinen vastaaja oli henkilökohtaisesti kokenut tämän ja osa työntekijöistä olikin jäänyt hyvin vieraaksi.

Joskus vaihtuvat työntekijät. Jotkut työntekijät jäävät vieraiksi. V2

Yksi vastaajista ei ollut kokenut mitään haasteita yhteistyön muodostamiselle. Kolme lomaketta oli tämän kysymyksen kohdalla jätetty tyhjäksi, jonka oletan viittaavaan taas siihen, ettei heillä ollut kokemuksia yhteistyön haasteista. Toisaalta vastauksen muotoilu saattoi olla myös hankala ja kysymykseen on siitä syystä jätetty vastaamatta.

Kysyttäessä millä tavalla päiväkodin kanssa tehtävän yhteistyön vaikutukset näkyvät perheen arjessa hyvin moni vanhemmista nosti esiin yhteisten kasvatustekniikoiden ja päiväkodista saatujen oppien käyttämisen myös kotona. Tämän koettiin tukevan lapsen kehitystä ja helpottavan arkea. Luottamus päiväkodin aikuisiin ja hyvä tiedottaminen päiväkodin osalta tulevien päivien tapahtumista koettiin turvallisuutta luovana tekijänä.

Lapsi tietää, mitä tapahtuu, kun asioista puhutaan. Hyvä, kun netistä näkee viikko-ohjelman ja voi valmistautua seuraavaan viikkoon/päivään. Luottamuksellinen suhde päiväkodin aikuisiin luo turvaa lapsen elämään. V4

Hoidosta saanut vinkkejä miten toimia jos lapsi kokee eroahdistusta tai miten vahvistaa lapsen itsetuntoa. V9

Osa ottaa huomioon asioista ja/ tai tilanteista, joissa ohjata lasta toimimaan toivotunlaisesti. Esim. Jos on kuullut palautetta päiväkodista jostakin asiasta, siihen osaa kiinnittää huomiota kotonakin. V2

Muutamassa lomakkeessa käy ilmi, että yhteistyö on ollut tähän mennessä kaikin puolin onnistunutta ja toimivaa, eikä vaikutuksia käytännössä perheen arkeen ole ilmennyt. Kaksi lomaketta on myös tämän kysymyksen osalta jätetty tyhjäksi, olettaen, ettei vaikutuksia perheen arkeen ole ollut tai vaikutuksia ei olla osattu noukia perheen arjesta.

Kasvatuskumppanuuden koettiin merkitsevän vanhemmille sujuvaa arkea ja lapsen parhaaksi toimimista yhteisvoimin. Luottamusta henkilökuntaan ja siihen, että lapsella on turvalliset olot ja osaava henkilökunta ympärillä. Tuen saamista omaan

kasvatustyöhön, yhteistyötä ja yhteisiä päämääriä lapsen parhaaksi sekä molemminpuolista kunnioittamista.

Hyvää yhteistyötä; luottamista molemmin puolin hoidon & kodin välillä, yhteisiä samansuuntaisia kasvatuskäsitteitä, pelisääntöjä, arvoja, jossa lapsen turvallista kasvaa ja kehittää, molemminpuolista kunnioittamista. V12

Se että saan tukea lapsen kasvatukseen/ohjaamiseen päiväkodin henkilökunnalta, vanhempien + päiväkodin väen tavoite on lapsen parhaaksi toimiminen. V4

Kasvatuskumppanuus siis herätti hyvin monenlaisia ajatuksia ja kysyttäessä numeerisella asteikolla 1-5 (1 ei lainkaan tärkeä, 5 erittäin tärkeä) kuinka tärkeäksi kasvatuskumppanuus koettiin, 11 vastasi sen olevan erittäin tärkeä, yksi vastaajista nelosen arvoinen ja yksi lomake oli kysymyksen osalta tyhjä. Kasvatuskumppanuus on siis tärkeässä asemassa vanhempien näkökulmasta ja kaikki toivovat lapsen parhaaksi toimimista. Onnistunut kasvatuskumppanuus ja yhteistyö päiväkodin kanssa tuo mukanaan vain positiivisia asioita ja helpottaa perheen arkea suunnattomasti.

7. JOHTOPÄÄTÖKSET

Tässä osiossa työstän kyselylomakkeen vastausten esiin tuomia ajatuksia ja huomioita. Pohdin tutkimukseni onnistumista sekä pyrin löytämään tutkimustuloksilleni perusteluja teoreettisesta viitekehystä ja vastaukset tutkimuskysymyksiini.

Tutkimukseni tarkoitus oli selvittää, kuinka kasvatuskumppanuus toteutuu päiväkodissa ja mikä sen merkitys on vanhempien näkökulmasta. Tutkin myös kuinka vanhemmat kokevat kasvatuskumppanuuden konkreettisesti näyttäytyvän päiväkodin arjessa ja mitä haasteita sen toteutumisessa on. Lisäksi selvitin kuinka kasvatuskumppanuus vaikuttaa perheiden arkeen ja koetaanko yhteistyö päiväkodin kanssa riittäväksi. Aineiston tutkimukseeni keräsin vanhemmille suunnatun kyselylomakkeen avulla. Lomake sisälsi niin monivalinta- kuin avoimiakin kysymyksiä, liittyen kasvatuskumppanuuteen sen rakenteeseen ja periaatteisiin.

Tutkimuskysymykseni olivat:

Mitä on kasvatuskumppanuus vanhempien näkökulmasta?

Kuinka kasvatuskumppanuus käytännössä toteutuu päiväkodin kanssa vanhempien kokemuksena? Koetaanko yhteistyö riittäväksi?

Mitä vanhemmat kokevat tärkeiksi asioiksi kasvatuskumppanuuden onnistumisen kannalta?

Mitä haasteita on kasvatuskumppanuuden toteutumisessa?

Mitä vaikutuksia päiväkodin kanssa tehtävällä yhteistyöllä on perheen arjessa? Kuinka tärkeäksi kasvatuskumppanuus koetaan?

Sain mielestäni kyselylomakkeella hyvin vastaukset tutkimuskysymyksiini, ne oli helposti löydettävissä vanhempien vastauksista. Vanhemmat kokivat kasvatuskumppanuuden pääsääntöisesti avoimeksi yhteistyöksi päiväkodin kanssa ja toiminnassa on tärkeää yhteiset päämäärät ja tavoitteet. Yhteistyö koettiin riittäväksi ja käytännössä kasvatuskumppanuus toteutuu päivittäisissä kohtaamisissa ja tie-

donvaihdoissa lapsesta. Tärkeää onnistumisen kannalta on avoimuus, hyvä keskusteluyhteys ja luottamus sekä yhteiset toimintaperiaatteet. Haasteita kasvatuskumppanuuden toteutumiseen tuo kiire ja ruuhkatilanteet lasta tuotaessa/haettaessa hoidosta. Kasvatuskumppanuus koetaan erittäin tärkeäksi ja perheen arkeen se on vaikuttanut hyvin positiivisesti. Toimiva yhteistyö tuo perheiden arkeen ennustettavuutta ja turvaa. Vanhemmat ovat saaneet myös omaan kasvatustyöhönsä neuvoja ja tukea henkilökunnalta.

Vastauksia tutkimukseeni sain yhteensä 13 kappaletta, mikä on määrällisesti aika vähän. Vastaukset olivat kuitenkin huolella mietittyjä ja koin saavani niillä kysymyksiini hyvät ja kattavat vastaukset. Vastaukset olivat pääpiirteittäin hyvin samankaltaisia ja eriäviä mielipiteitä kysymystä kohden oli korkeintaan muutama. Pienen vastausmäärään takia en kuitenkaan voi tehdä tutkimuksestani mitään yleistä johtopäätöstä, sillä on todennäköistä, että juuri nämä kriittisemmät vastaukset ja mielipiteet jäivät saamatta. Hirsjärvi, Remes & Sajavaara (2007, 184-185) toteavat juuri pienen vastausprosentin olevan kyselylomakkeella kerätyn aineiston tyypillinen riski.

Kasvatuskumppanuuden rakenne. Monivalintakysymyksillä sain helposti kasaan vanhempien mielipiteet ja ajatukset kasvatuskumppanuuden rakenteesta. Vastaukset olivat hyvin positiivisia ja päivähoiton toimintaan ja sen antamaan tukeen ollaan pääasiassa hyvin tyytyväisiä. Suurinta hajontaa vastauksissa aiheutti kysymys vanhempainillassa nousseista uusista ja tarpeellisista asioista. Tämä hajonta on mielestäni aivan ymmärrettävää, sillä päiväkodissa on jonkin verran edellisvuosilta jatkavia lapsia ja perheitä. Vanhempainillassa kun käydään läpi päiväkodin perusarkea, toimintatapoja ja –käytäntöjä ovat nämä asiat jo entuudestaan osalle vanhemmista tuttuja. Ihme olisikin, jos tämän kysymyksen osalta ei hajontaa olisi tullut.

Toinen hajontaa aiheuttanut kysymys liittyi aikaan, joka henkilökunnan kanssa on päivittäisiin kohtaamisiin. Tämä asia ja ongelma on hyvin tiedostettu henkilökunnan keskuudessa. Monesti juuri vanhempien tuonti- ja hakutilanteet ovat hyvin ruuhkaisia ja henkilökunnalla on esimerkiksi aamuisin aamupalan jako ja valvonta menossa. Nämä ovat tilanteita joista henkilökunnan on hankala poistua ja antaa aikaa vanhemmille. Nämä tilanteet vaativat muulta henkilökunnalta joustoa ja totta

kai pyritään tilanne rauhalliselle keskustelulle järjestämään, kun sen tarve on. Kaskela ja Kekkonen (2006, 44-45) tuovat esille kuinka päivittäiset vuoropuhelut antavat mahdollisuuden myös vaikeiden asioiden käsittelylle. Työntekijän myönteisellä suhtautumisella on suuri vaikutus, jotta vanhemmat uskaltavat puhumaan ja näyttämään tunteensa.

Kasvatuskumppanuutta ohjaavat periaatteet. Tämän osion vastaukset olivat hyvin linjassa keskenään. Hajontaa ei vastauksista juuri löytynyt, vaan toimintaan tästäkin näkökulmasta katsottuna oltiin hyvin tyytyväisiä. Yksi vastaaja oli kuitenkin osittain eri mieltä kysyttäessä; onko tunne että voi henkilökunnan kanssa puhua lapsen/perheen asioista luottamuksellisesti sekä onko henkilökunnan kanssa hyvä keskusteluyhteys. Luottamuksen syntyyn vaikuttaa henkilön tunne siitä, että häntä kuunnellaan, ymmärretään ja kunnioitetaan päivittäisissä kohtaamisissa, joissa todella luodaan perusta luotettavalle kasvatuskumppanuudelle (Salminen & Tynni- nen 2011, 37-38).

Toimintakausi on vasta hiljattain alkanut, joten saattaa olla että kunnan yhteyttä ja luottamussuhdetta henkilökuntaan ei välttämättä ole saatu vielä luotua. Perhe saattaa olla siirtynyt esimerkiksi perhepäivähoidosta päiväkotimaailmaan, jossa arki on paljon hektisempää ja yhtä perhettä kohden ei henkilökunnalla ole läheskään yhtä paljon aikaa. Tämä saattaa aiheuttaa perheelle tunteen, että yhteys ei ole läheskään niin hyvä kuin se on ennen ollut. On myös mahdollista, että henkilöt eivät vain tule niin hyvin toimeen keskenään tai on sattunut jokin väärinkäsitys, mikä aiheuttaa vastaajalle tunteen yhteyden ja luottamuksen puuttumisesta. Joka tapauksessa asia on tärkeä kasvatuskumppanuuden onnistumisen kannalta ja toivottavasti osapuolet tiedostavat tilanteen ja pyrkivät korjaamaan ja muuttamaan sen vastaamaan perheen tarpeisiin.

Avoimet kysymykset. Mielestäni vanhemmat onnistuivat ajattelemaan avoimia kysymyksiä hyvin realistisesti ja käytännön kautta. Asioita ei ajateltu liian vaikeasti vaan vastauksissa tuotiin esille hyvin arkipäiväiset asiat. Tämä näkyy mielestäni siinä, että kysyttäessä mistä asioista koostuu yhteistyö päiväkodin kanssa, jokainen vastaaja nosti esiin lapsen vienti- ja hakutilanteet. Tutkimuksen mukaan tämä onkin juuri se jokapäiväinen hetki, milloin yhteistyö näkyy konkreettisimmin. Nämä ovat tutkimuksen mukaan juuri niitä hetkiä, jolloin pystytään vaihtamaan ajatuksia

ja kuulumisia ilman suurempia paineita. Nämä hetket ovat myös vanhemmille ensiarvoisen tärkeitä, kun saa kuulla palautetta päivästä, niin sitä negatiivista kuin positiivistakin sekä ideoita kuinka lapsen kanssa voisi tietyssä tilanteessa toimia. Myös teoriaosuudessa Kaskela ja Kekkonen (2006, 44-45) tukevat tätä vanhempien näkemystä asiasta.

Tutkimuksessani kysyttäessä millaista on mielestäsi onnistunut yhteistyö ja pyydettyessä esimerkillä kuvaus omasta onnistuneesta yhteistyöhetkestä, nämä ajatukset kohtaavat todella hyvin keskenään. Vastaukset kulkevat hyvin samassa linjassa myös teoriassa esiin nousseisiin asioihin nähden. Salminen ja Tynnenen (2011, 38-39) tuovat esiin muun muassa juuri henkilökunnan ja vanhempien yhteisten tavoitteiden ja päämäärien tärkeyden lapsen hoitoon liittyen. Tutkimuksessa moni vastaaja korostaa juuri tuota yhteisten päämäärien ja toimintatapojen merkitystä ja tuo myös esille, kuinka kotona on näitä päiväkodin toimintatapoja ja menetelmiä otettu käyttöön. Tästä on monesti hyötynyt koko perhe. Henkilökunnalta toivotaan myös palautteen antamista ja aikaa päivittäisille avoimille keskusteluille ja kuuntelulle. Tämä nousi myös esille monessa esimerkissä onnistuneesta yhteistyöstä. Oltiin tyytyväisiä siihen, että henkilökunnalle voi avoimesti puhua asioista, miettiä yhdessä ratkaisuja ja vanhempien huolet otetaan vakavasti. On hienoa huomata, että henkilökunta on onnistunut luomaan luotettavan suhteen perheisiin ja vanhempiin ja mieltä painavia asioita uskalletaan nostaa keskusteluun. Teoriaosuudessa myös Kaskela ja Kekkonen (2006, 44-46) korostavat päivittäisten keskusteluiden merkitystä ja palautteen antoa sekä lapsen asioiden jakamista päivän tapahtumista. Nämä ovat vanhemmille tärkeitä hetkiä saada positiivista palautetta.

Kysyttäessä haasteista päiväkodin kanssa tehtävälle yhteistyölle, tutkimuksesta nousi esille vanhempien omat kiireet sekä henkilökunnan kiire ja ajanpuute. Myös ruuhka-ajat hakutilanteissa koettiin yhteistyötä hankaloittavaksi asiaksi. Teoriaosuudessa Koivulan (2009, 176) mukaan myös ajan puute ja ainainen kiire nousee esille. Teoreettinen viitekehys nostaa kasvatuskumppanuuden haasteiksi kuitenkin paljon muitakin tekijöitä, joita ei kuitenkaan tutkimuksessa nouse esille. Tästä voi tehdäkin päätöksen, että vanhemmat eivät muita haasteita ole vielä henkilökohtaisesti kohdanneet ja kysymystä ei välttämättä ole ajateltu muuta kuin omasta

näkökulmasta. Ehkä monivalintakysymys avoimen kysymyksen tilalle olisi auttanut vastaajia löytämään myös muita vastauksia.

Päiväkodin kanssa tehtävän yhteistyön vaikutukset näyttäytyvät monen vastaajan perheessä hyvin samantapaisesti. Perheiden arki on tasapainoista ja moni perhe pyrkii noudattamaan päiväkodin toimintaperiaatteita myös kotioloissa. Lapset myös tuovat päiväkodissa opittuja asioita itse kodin arkeen ja haluavat opettaa taitojaan ja sääntöjä myös pienemmille sisarille. Toimivan yhteistyön koettiin tuovan arkeen myös turvallisuutta ja päiväkodin hyvä informointi tulevasta tapahtumisesta mahdollistaa lapsen valmistautumisen tuleviin tapahtumiin jo kotona, mikä lisää turvallisuuden tunnetta ja helpottaa arkea. Myös Juusola (2011, 232) toteaa teoriaosuudessa, kuinka tärkeää on toimiva yhteistyö perheen ja henkilökunnan välillä, sillä lapsi vaistoa toimivan suhteen ja pystyy sitä kautta myös itse kokemaan turvallisuuden tunteen.

Vanhemmat kokivat tutkimuksen mukaan kasvatuskumppanuuden hyvin merkitykselliseksi. Kysyttäessä mitä kasvatuskumppanuus sinulle merkitsee, vastauksissa korostui erityisesti luottamus ja sujuva arki sekä yhteiset päämäärät ja tavoitteet. Lämsä (2013, 32) korostaa myös yhteisiä päämääriä lapsen parhaaksi toimittaessa. Tärkeää on sitoutua toimimaan yhdessä lapsen kasvun ja kehityksen turvaamiseksi sekä luoda tasavertainen kunnioitus-suhde vanhempien ja henkilökunnan välillä (Salminen & Tynninen 2011, 32).

Vanhemmat ovat vastausten perusteella mielestäni erittäin hyvin sisäistäneet ajatuksen kasvatuskumppanuudesta ja sen tärkeydestä, jotta arjesta saataisiin mahdollisimman toimiva. Päiväkodin toimintaan ja yhteistyöhön ollaan tyytyväisiä. Henkilökuntaa uskalletaan lähestyä vaikeissakin asioissa ja mieltä painaviin asioihin pohditaan yhdessä toimivia ratkaisuja. Vastauksista käy ilmi mielestäni se, että päiväkotiki on onnistunut luomaan hyvän kasvatuskumppanuus-suhteen perheisiin vaikka toimintakausi oli vasta alkutekijöissä tutkimusta tehtäessä. Varmasti toimintakauden edetessä perheet ja henkilökunta tulevat kohtaamaan haastavia ja monimutkaisia tilanteita, mitä ei välttämättä vielä ole kerennyt ilmetä. Pohja toimivalle kasvatuskumppanuudelle on kuitenkin saatu luotua ja varmasti haastavistakin tilanteista kauden aikana tullaan selviämään.

8. POHDINTA

Pohdin tässä osiossa opinnäytetyöni herättämiä ajatuksia ja huomioita. Käsittelen myös sosionomin (AMK) valmiuksia työskennellä päiväkodissa ja tukea perheitä sekä lapsia. Lisäksi pohdin ja arvioin opinnäytetyöprosessiani, sen työstämistä ja omaa työskentelyäni.

Työstin opinnäytetyöni aihetta aika pitkään ja mietin useaan otteeseen näkökulmaa ja rajausta työlle. Halusin kuitenkin saada vanhempien näkökulman jollain tapaa tuotua esille ja toivoin myös, että yhteistyötahoni hyötyisi tutkimuksestani. Lähdin oma-aloitteisesti kokoamaan teoriaosuuden runkoa ja materiaalia siihen, sillä yhteistyökumppanin olin saanut sovittua jo ennen kuin koulun puolelta työ lähti etenemään. Tämä oli mielestäni ihan hyvä ratkaisu, sillä sain rauhassa työstää opinnäytetyön ajatusta ja koulun puolelta varmistuksen saatuaani oli helppo ja nopea lähteä todenteolla kirjoittamaan tekstiä.

Aihe motivoi ja kiinnosti minua todella, joten työn tekeminen antoi paljon. Oma työkokemus päiväkotimaailmasta helpotti suunnattomasti opinnäytetyön työstämistä ja oli mielenkiintoista peilata uusia ajatuksia ja tietoa omaan työhön. Uskonkin, että sain paljon uutta inspiraatiota omaan työhöni ja näkökulmani varmasti laajenivat. Ilman opinnäytetyötä en varmastikaan olisi tutustunut näin suureen määrään aiheen kirjallisuutta ja saanut näin paljoka ajankohtaista tietoa.

Opinnäytetyön kirjoittamisen aloitin teoriaosuuden kokoamisella. Tein teorian lähestulkoon valmiiksi, enne siirtymistä tutkimusosioon. Tutkimusta aloittaessani kävin hiukan pohjustamassa vanhemmille suunnattua kyselyä. Osallistuin päiväkodin vanhempainiltaan, jossa kerroin heille suunnatusta kyselystä ja vastausten tarpeellisuudesta niin heille itselleen kuin meille päiväkodin henkilökunnallekin. Tietoisesti en avannut kysymyksiä ja termejä sen enempää vaan halusin saada vanhempien oman ajattelun näkyviin. Kasvatuskumppanuus sanana oli varmasti monelle vanhemmalle vieras, mutta uskon, että päiväkodin yleisinformointi tästä teemasta ja kasvatuskumppanuuden esiin nosto helpotti vanhempien vastaamista. Vastaukset oli osattu ajatella hyvin omaan arkeen liittymään eikä kysymyksiä oltu mietitty liian vaikeasti.

Koen, että onnistuin saamaan kysymysten asettelullani helposti vastaukset tutkimuskysymyksiini ja vanhempien mielipiteet ja ajatukset oli helppo noukkia vastauksista. Suurin osa vastauksista oli laajoja ja avoimiin kysymyksiin oltiin jaksettu paneutua, vaikka hiukan etukäteen pelkäsin kuinka suppeaksi vastaukset jäävät. Valitettavasti tutkimuksen vastausprosentti jäi vain 43% vaikka kävinkin henkilökohtaisesti pohjustamassa ja esittelemässä tutkimusta vanhemmille. Uskon kuitenkin, että tämä lisäsi vanhempien innostusta osallistua kyselyyn ja ilman pohjustusta vastausprosentti olisi varmasti jäänyt pienemmäksi. En kuitenkaan lähtenyt jakamaan lisäkaavakkeita vanhemmille, sillä vanhempainiltaan osallistui suurin osa vanhemmista ja heistä varmasti jokainen halukas vastasi kyselyyn. Vastaukset olivat myös hyvin samassa linjassa, eikä suuria eroavaisuuksia noussut esille. Mahdollistahan kyllä on, että juuri ne eriävän mielipiteen omaavat vanhemmat eivät kyselyyn osallistuneet.

Aineistonkeruumenetelmää miettiessäni vaihtoehtonani oli myös yksilö- tai ryhmähaastattelu. Koin tämän kuitenkin vanhemmille paljon raskaammaksi tavaksi osallistua kyselyyn ja epäilin, saisinko yhtään vanhempaa innostumaan haastattelusta. Haastattelulla olisin kuitenkin varmasti saanut vieläkin syvällisempiä vastauksia ja keskustelua aiheesta. Päädyttyäni aineiston keruuseen lomakkeen avulla, olisin ehkä voinut vielä lisätä monivalintakysymysten osuutta. Ne ovat kuitenkin nopea tapa vastata ja niiden avulla saa helposti luettavaa tietoa vastaajien mielipiteistä. Halusin kuitenkin saada konkreettisesti vanhempien omaa ajattelua näkyviin, siksi päädyin jättämään kyselyyn myös avoimia kysymyksiä. Monivalintakysymysten lisääminen onkin ehkä muutos, minkä tekisin jos saisin aloittaa työni alusta.

Työni eteni melko jouhevasti ja nopealla aikataululla. Aikataulutukseni onnistui mielestäni hyvin, enkä kokenut missään vaiheessa kiireentunnetta työtä tehdessäni. Uskonkin, että oma motivaationi ja mielenkiintoni aiheeseen vaikutti työskentelyyni suuresti. Sain itse paljon uutta ajateltavaa ja uusia näkökulmia päiväkotimaailmaan liittyen. Pystyn varmasti jatkossa hyödyntämään omassa työssäni näitä uusia ajatuksia ja tutkimukseni tuloksia. Työtä tehdessäni huomasin peilaavani hyvin paljon vanhempien ajatuksia ja teoriaosuuden herättämiä huomioita omaan työhöni ja omiin työskentelytapoihini päiväkodinopettajana. Opinnäytetyöprosessi herätti miettimään hyvin paljon juuri omia tapoja tehdä ja luoda kasvatuskump-

panuutta ja sain paljon oppeja vanhempien lähestymiseen ja kumppanuuden luomiseen. Toivon myös, että yhteistyö päiväkotini saa opinnäytetyöstäni tärkeää tietoa ja kehittämisideoita omaan toimintaan. Tulen myös kokoamaan päiväkodin vanhemmille yhteenvedon ja ajatuksia siitä, mitä kasvatuskumppanuus heidän mielestään on ja kuinka se todellisuudessa päiväkodin arjessa näyttäytyy. Jatko-työstönähän olisikin mukava vertailla henkilökunnan näkemyksiä vanhempien ajatuksiin. Onko henkilökunta samoilla linjoilla vanhempien kanssa ja ovatko he kokeneet onnistuneensa kasvatuskumppanuuden ja yhteistyön luonnissa.

Mielestäni sosionomilla (AMK) on hyvät valmiudet työskennellä varhaiskasvatussektorilla. Sosionomilta löytyy varhaiskasvatuksen eettistä osaamista. Hän osaa tukea lapsia ja perheitä heidän yksilöllisissä tarpeissaan, toimia lapsilähtöisesti, ymmärtää lapsen ainutkertaisuuden ja yksilöllisyyden. Sosionomi (AMK) osaa myös tunnistaa eettisiä ongelmia ja häneltä löytyy herkkyyttä toimia periaatteiden mukaisesti. Asiakastyön osaaminen on mielestäni myös sosionomin (AMK) vahvuuksia. Sosionomi (AMK) osaa muun muassa tunnistaa ja arvioida lapsia ja heidän kehitystään yksilöllisesti, pyrkii toimimaan edistäen lasten kehitystä ja kasvua sekä osaa tukea perhettä kasvatuskumppanuuden periaatteiden mukaisesti. Palvelukokonaisuuksien hahmottaminen, perheiden kokonaisvaltainen huomioiminen ja tarvittaviin palveluihin ohjaaminen on myös sosionomilla (AMK) hallinnassa. (ECTS-kompetenssit, [viitattu 6.11.2015].)

Kokonaisuudessaan opinnäytetyöprosessi on ollut hyvin antoisa. Olen tyytyväinen opinnäytetyöni lopputulokseen ja pääsen varmasti hyödyntämään sitä ja sen antia jatkossakin. Prosessi on ollut hyvin ajatuksia herättävä ja antanut valmiuksia ja motivaatiota jatkaa edelleen työskentelyä lasten ja perheiden parissa.

LÄHTEET

Airola, M. & Tarsalainen, A. 2003. Perheessä on voimaa. Helsinki: LK-kirjat.

Alasuutari, M. 2010. Suunniteltu lapsuus – keskustelut lapsen varhaiskasvatuksesta päivähoitossa. Tampere: Vastapaino.

Alasuutari, M. 2004. Kuka lasta kasvattaa? Toinen painos. Tampere: Tammer-Paino.

Cacciatore, R. 2005. Aika ja jaksaminen nuorten perheissä. Teoksessa: Syrjälä, J. (toim.) 2005. Vahva vanhemmuus – paras tuki nuoren kasvuun. Helsinki: VL – Markkinointi Oy, 29 – 41.

Early childhood teacher. 2015. [Verkkosivu]. [Viitattu 12.11.2015]. Saatavana: <http://www.earlychildhoodteacher.org/blog/encouraging-preschoolers-cognitive-development-with-books-and-shared-reading/>

Hakala, Juha T. 2011. Onnellinen lapsi- Vanhempien kasvatusoppi. Juva: Gummeruksen Kustannus Oy.

Heikkilä, T. 2014. Tilastollinen tutkimus. 9., uudistettu painos. Porvoo: Edita Publishing Oy.

Hellström, M. 2010. Sata sanaa kasvatuksesta. Jyväskylä. PS kustannus.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. 13., osin uudistettu painos. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Hämäläinen, J. & Nivala, E. 2008. Kasvatustiede – Pedagogisen ihmistyön tiede. Suomi.

Juvakka, E. 2005. Riittävän hyvä riittää. Teoksessa: Syrjälä, J. (toim.) 2005. Vahva vanhemmuus – paras tuki nuoren kasvuun. Helsinki: VL – Markkinointi Oy, 21 – 28.

Juusola, M. 2011. Vahvaksi rakastetut lapset. Keuruu: Otavan kirjapaino Oy.

Järvinen, M., Laine, A. & Hellman-Suominen, K. 2009. Varhaiskasvatusta ammattitaidolla. Hämeenlinna: Kariston Kirjapaino Oy.

- Kalliala, M. 2012. Lapsuus hoidossa? Aikuisten päätökset ja lasten kokemukset päivähoitossa. Tallinna Raamatutrükikoda: Gaudeamus Helsinki University Press Oy Yliopistonkustannus, HYY Yhtymä.
- Kanninen, K. & Sigfrids, A. 2012. Tunne minut – Turva ja tunteet lapsen silmin. Juva: Bookwell Oy.
- Kaskela, M. & Kekkonen, M. 2006. Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta. Opas varhaiskasvatuksen kehittämiseen. Vaajakoski: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Kasvatuskumppanuus. 2015. [Verkkosivu]. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. [Viitattu 5.5.2015]. Saatavana: https://www.thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/tyon_tueksi/varhainen-avoin-yhteistoiminta/kasvatuskumppanuus
- Kekkonen, M. 2012. Kasvatuskumppanuus puheena. Varhaiskasvattajat, vanhemmat ja lapset päivähoiton diskursiivisilla näyttämöillä. Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy. Tutkimus.
- Kemppinen, V. 2001. Kiirettä pitää – kaverit, koti, koulu ja nuorten vapaa-aika Helsingissä 2000. Helsinki: Helsingin kaupunki, tietokeskus. Tutkimuksia 2001:10.
- Koivunen, P-L. 2009. Hyvä päivähoito – Työkalu sujuvaan arkeen. Juva: PS-kustannus.
- L 8.4.1983/361. Laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta.
- L 19.1.1973/36. Varhaiskasvatuslaki.
- Lämsä, A-L. (toim.) 2013. Verkosto vahvaksi - Toimiva vuorovaikutus perheiden kanssa. Juva: PS-kustannus
- Metsämuuronen, J. 2006. Tutkimuksen tekemisen perusteet ihmistieteissä. 2. korjattu painos. Helsinki: International Methelp Ky.
- Mäkijärvi, L. 2008. Aikuisen vastuu- miten kasvatat tämän ajan lasta. Asikkala: Kirjatalo.
- Nevalainen, V. 2005. Aikuinen ja lapsi- kasvatuksesta voi selvitä hengissä. Helsinki: Edita Publishing Oy.
- Pienten lasten vanhemmat. 2015. [Verkkosivu]. Väestöliitto. [Viitattu 5.5.2015]. Saatavana: http://www.vaestoliitto.fi/vanhemmuus/tietoa_vanhemmille/pienten_lasten_vanhemmat/

- Roine, E. 2005. Parasta kasvatusta on vanhempien hyvä esimerkki. Teoksessa: Syrjälä, J. (toim.) 2005. Vahva vanhemmuus- paras tuki nuoren kasvuun. Helsinki: VL – Markkinointi Oy, 71 – 73.
- Salminen, E. & Tynnenen, K. 2011. Omahoitajana päiväkodissa. Saarijärvi: Pedatieto Oy.
- Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus. 2005. Oppaita 56. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. [Verkkajulkaisu]. Gummeruskirjapaino Oy. Saarijärvi 2005. [Viitattu 5.5.2015]. Saatavana: <http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/77129/Varhaiskasvatussuunnitelmanperusteet.pdf?sequence=1>
- Teach make a difference. 2015. [Verkkajulkaisu]. [Viitattu 23.9.2015]. Saatavana: <http://teach.com/where/levels-of-schooling/early-childhood-education>
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2002. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Unicef. 2015. [Verkkosivu]. [Viitattu 23.9.2015]. Saatavana: <http://www.unicef.org/earlychildhood/>
- Vanhemmuus. 2015. [Verkkosivu]. Väestöliitto. [Viitattu 5.5.2015]. Saatavana: <http://www.urpot.fi/vanhemmille/tietoa/vanhemmuus-ja-koti/>
- Vilkka, H. 2015. Tutki ja kehitä. 4., uudistettu painos. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Wahlberg, K-E. 2005. Lapsi vanhemmuutta kasvattamassa. Teoksessa: Syrjälä, J. (toim.) 2005. Vahva vanhemmuus- paras tuki nuoren kasvuun. Helsinki: VL – Markkinointi Oy, 81 - 87.

LIITTEET

LIITE 1 Kysely vanhemmille syksy 2015

Liite 1. Kyselylomake.

Kasvatuskumppanuus: Lapsen parhaaksi yhteisvoimin.

Toimin päiväkodinopettajana ja opiskelen nyt varhaiskasvatuksen- opintoja Seinäjoen ammattikorkeakoulussa. Teen tutkimusta kasvatuskumppanuuden toteutumisesta päiväkodissa, vanhempien näkökulmasta. Tutkimustuloksia tulen hyödyntämään opinnäytetyöhöni sekä työyhteisömme työtapojen kehittämiseen.

Kysymyksiin ei ole oikeita ja väriä vastauksia vaan nimenomaan sinun oma tulkintasi ja ajatuksesi asiasta on se oikea. Vastaukset tulen käsittelemään täysin nimettömästi ja luottamuksellisesti.

Toivon mahdollisimman monen osallistuvan kyselyyn, sillä vain näin saamme tiedon teidän toiveistanne ja tarpeistanne, jonka mukaan voimme kehittää päiväkodin toimintaa.

Yhteistyöterveisin: Suvi Korkko

Lisätietoja voit kysellä: suvi.korkko@seamk.fi

Vastaaja: Äiti Isä Muu huoltaja

Laita ruksi siihen kohtaan joka mielestäsi kuvaa parhaiten mielipidettäsi

Kasvatuskumppanuuden rakenne	täysin samaa mieltä	osittain samaa mieltä	en samaa enkä eri mieltä	osittain eri mieltä	täysin eri mieltä
	Olin tyytyväinen päiväkodin tutustumispäivään				
Koen saaneeni etukäteen riittävästi tietoa päiväkodin toimin-					

nasta					
Päivähoidon aloitus sujui onnistuneesti					
Lapseni jää mielellään hoitoon					
Vanhempainillassa nousi esiin uusia ja tarpeellisia asioita					
Koen lapsen varhaiskasvatuskeskustelut (vasu) tarpeellisiksi					
Päivittäisiin kohtaamisiin henkilökunnan kanssa on mielestäni riittävästi aikaa					

Kasvatuskumppanuutta ohjaavat periaatteet	täysin samaa mieltä	osittain samaa mieltä	en samaa enkä eri mieltä	osittain eri mieltä	täysin eri mieltä
Koen, että lapsen liittyvissä asioissa päiväkodin henkilökunta kuuntelee minua					
Päiväkodin henkilökunta kunnioittaa mielipiteitäni ja näkemyksiäni lapsesta					
Henkilökunta pyrkii toimimaan näkemyksiäni tukien					
Tunnen voivani puhua perheeni/lapseni asioista luottamuksellisesti					
Minulla on hyvä keskusteluyhteys henkilökunnan kanssa					

1. Millaisista konkreettisista asioista/tilanteista koostuu yhteistyösi päiväkodin kanssa?

---

2. Kuinka riittäväksi koet päiväkodin kanssa tehtävän yhteistyön asteikolla 1-5? (1 ei lainkaan riittävä, 5 riittävä) _____

3. Mitkä ovat tilanteita, joissa haluaisit tehdä enemmän/tiiviimpää yhteistyötä päiväkodin kanssa?

---

4. Millaista on mielestäsi onnistunut yhteistyö päiväkodin kanssa? Anna esimerkki tilanteesta, jossa koet kasvatuskumppanuuden ja yhteistyön onnistuneen.

---

5. Mitä haasteita on päiväkodin kanssa tehtävän yhteistyön toteutumisessa?

---

6. Millä tavalla päiväkodin kanssa tehtävän yhteistyön vaikutukset näkyvät perheenne arjessa?

---

7. Mitä kasvatuskumppanuus sinulle merkitsee?

---

8. Kuinka tärkeäksi koet kasvatuskumppanuuden asteikolla 1-5?

(1 ei lainkaan tärkeä, 5 erittäin tärkeä) _____